

Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.

Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

August Varenius Justus Christoph Schomer

Disputatio Inauguralis Theologica De Objeto Adorationis Religiosae

Rostochii: Kilius, 1677

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn737561939>

Druck Freier Zugang

RU theol. 28.Aug. 1677

Varenium, August/a
~~Schemerus, Just. Christ.~~

DISPUTATIO INAUGURALIS
THEOLOGICA
De
OBJECTO AD-
ORATIONIS RE-
LIGIOSÆ,

Quam
Annuente Summo Numine,
Ex decreto

Venerandæ Facultatis Theologicæ,
PRÆSIDE

Viro maximè Reverendo, Magnifico atq; Excellentissimo,
DN. AUGUSTO VARENIO,

S.Th.D.Seren.Ducum Meklenb. Consistorii

Assessore gravissimo, Professore Theologo celeberrimo, Facult. Theol. Seniore, & p.t. Decano spectabili,

Dn. Patrono, Præceptore ac Hospite suo atatem venerando,
Pro impetrandis summis in Theologiâ honoribus

& privilegiis Doctoralibus

publico Eruditorum examini sifit

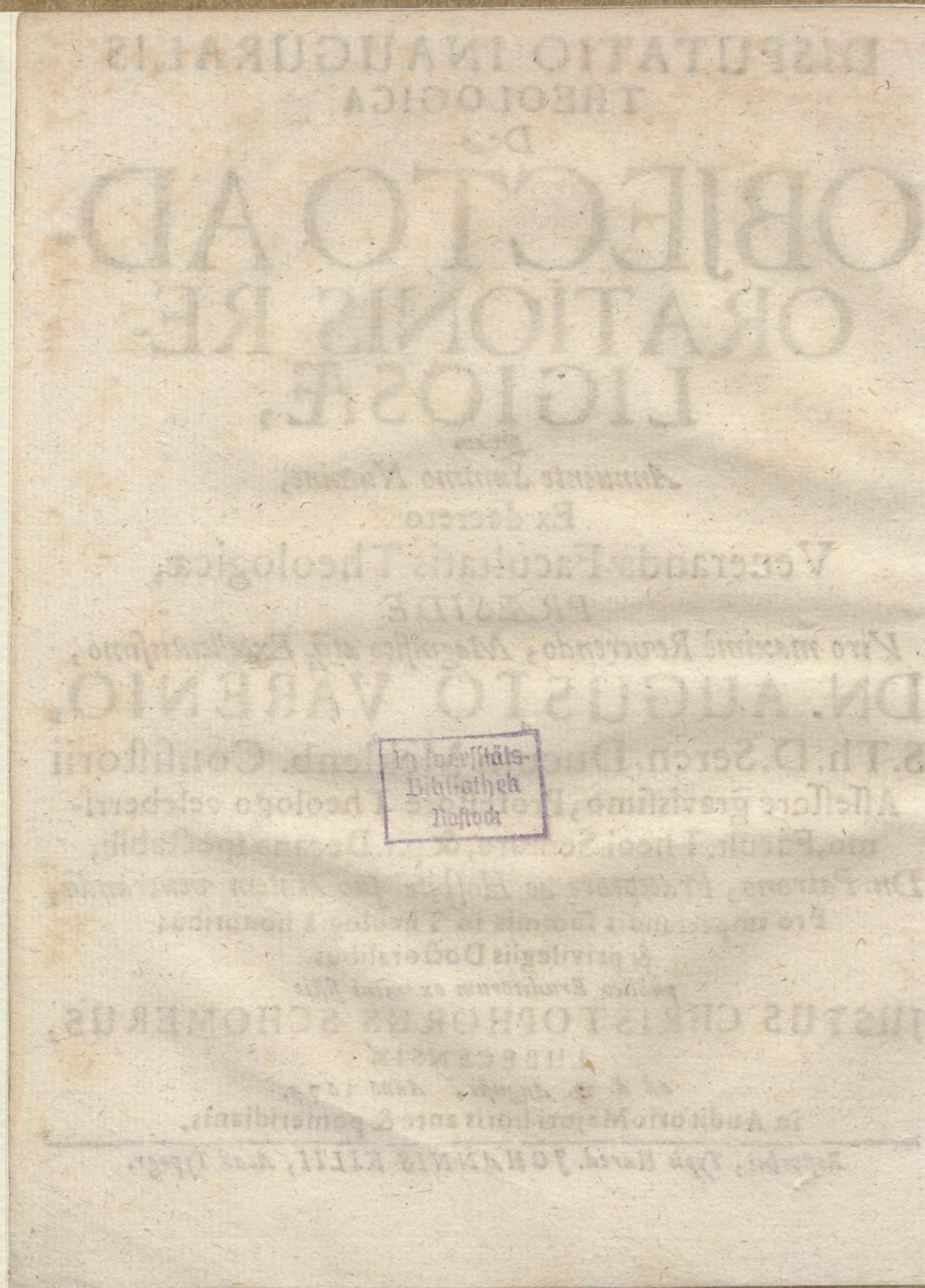
JUSTUS CHRISTOPHORUS SCHOMERUS,
LUBECENSIS.

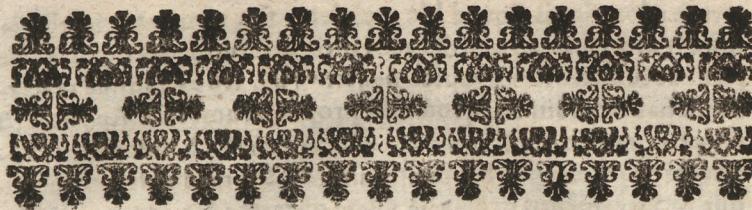
ad d. 23. Augstii, Anno 1677.

in Auditorio Majori horis ante & pomeridianis.

Rostochii, Typis Hared. JOHANNIS KILII, Acad. Typogr.

1677

ברנָה

THESES I.

Ari aliquod objectum, religiōlē adorabile, omni homini, etiam post amissam imaginem divinam, naturaliter notum est (a), et si non formaliter per ideam expressam, & ipsis objectis sensuum clariorem (b), tamen habitualiter & actu primo, theoreticā saltem notitiā, idq; non per modū potentiaē criticā aut intellectivā, sed habitū connati; (c) qvæ cognitio argumentis sat firmis nixa (d), nec ex merā consideratione creaturarum resultans (e), penitus & invincibiliter ex animo abesse nequit * (f), et si captivari & obscurari, & sic ratione conditionis accidentalis qvædam ignorantia ad tempus induci possit ** (g). [* Rom. 1, 19. 21. c. 2, 25. ** Ps. 14, 1.] *Contra.* (a) Socin. *prælect. Theol. cap. 2.* (b) *Cartesii medit. 3.* & Claub. *paraph. §. 184.* (c) *Tipl. l. 3. metaph. c. 1. probl. 9.* (d) *apol. Remonstr. adv. Leid. f. 25.* (e) *Wendel. l. 1. Christ. Theol. p. 102.* (f) *Molinam, Medin. Zumel Sc. ap. Gibb. a Burgo, p. 1. Theol. Schol. disp. 6. dub. ult.* (g) *Glanberg. l. c. p. 297.*

II.

Ab hac tamen synteresi, ut ut utilitatem habeat pædagogicā & didacticā, non nisi obligationem cultū secundū voluntatem Dei generalem docemur, modus verò, & objectum

A 2

verum

verum adorationis (quod hic recipiens, seu terminans intelligimus, & diversum ab objecto adorantis externo) solo ejus ductu plenè ac sufficienter cognosci nequit * (a), sed ex lumine revelationis hauriendum est, quod solis Prophetarum (b) & Apóstolorū scriptis, non in traditionis à ḡēāphē ecclesiasticā autoritate continetur ** (c), nec per Sabbathiūm (d), sed mediante prædicatiōne & Sacramentis ordinariē fidem operatur ***. [* Eph. 4, 18. ** 2. Tim. 3, 15. *** Rom. 10, 14.] *Contra (a) Ed. B. de Cherb. lib. de Verit. p. 271. p. 288. seqq. & app. ad lib. de caus. err. p. 3. 11. seq. (b) Smalc. ref. monsfr. Smigl. c. 8. p. 79. (c) Bellarm. l. 4. de V. D. cap. 9. §. 4ta. reg. (d) Weigel vom Leben Christi c. 30. 36.*

III.

Religiosa adorabilitas est attributum Dei essentialē & pētūm (a), qvamvis actualis adoratio, qvæ Deo defertur à creaturis, non semper locum habuerit *, cujus ergo fundāmentum non ponitur in qualicunq; excellētiā supēnaturali (b), aut concursu ad opus redēptionis (c); nec est p̄ncipaliter potēt̄s tantū, voluntas aut regimēn divinū, sed ipsa Deitas (d), attributis tamen non exclusis **, & distingvenda est à causā impulsivā adorationis, qvæ diversa esse potest, dummodo non abstracta à primo suo fundamento ***. [* Joh. 17, 5. ** Ps. 86, 9. 10. *** Apoc. 4, 11.] *Contra (a) Polan. Syntagm. l. 6. c. 16. p. 682. (b) Bellarm. l. 1. de sanct. beat. c. 13. arg. 7. (c) eund. l. 2. de reliq. sanct. c. 27. §. bis ergo. (d) Smalc. l. c. p. 88.*

IV.

Qvia ergo ratio adorabilitatis definitiē & à parte rei semper una eadem q̄; est, uti nec plures Deos, aut Deitates ḡ̄t̄w̄ tales, comminisci oportet (a), hinc etiam unum semper est religiosæ adorationis objectum (b), nec variat vel respectu régimētis universalis aut ecclesiastici (c), vel secundūm loci diversitatem *, ut aliud privatim adorare liceat, aliud publicē (d), nec per annos aut mēses immutatur (e), aut aliás pro temporis differentiā vel latiūs vel angustiūs patet; unde q̄ vos N. T. tempore adorare non licet, eos nec in V. T. adorare fas fuit (f), nec quod nunc permisum, tum illicitum, aut qvācunq; ratione inutile erat (g). [Esa. 43, 10. c. 2. 11. Zach. 14, 9. * Apoc. 5, 13.] *Contra (a) Smalc. l. c. cap. 3. p. 31.*

p. 31. (b) Oftorod. von der Gotthelst. p. 156. (c) Socin. contr. theses
Fr. Dav. de adorat. (d) Vasq in 3. Thom. disp. 3. qv. 25. c. 1. n 4.
(e) sortitionem Jesuit. ap. Lor. ad act. 1, 26. (f) Smalc. ex. 157. err.
p. 48. (g) Oftor. inst. c. 14. p. 82.

V.

Non fertur etiam in absentem piorum adoratio (a), nec per
antiquam illam praefationis Liturgicæ formulam, *Sursum corda*,
ad cœlum, tanquam ad certum aliquod nō vocamur (b), nec ad
ignarum affectū nostri preces nostræ effundi debent (c), aut qui
interprete lingvā, interdum falso fallaci, aut aliā quācūq; reve-
latione indiget (d), aut cuius alias vel audiens vel juvandi vis dubia
est, sed ad omnipotentem καρδιῶν ὄντα ἀνίμηι fiduciam,
& mentis suspiria pariter tendere oportet. [I. Reg. 18, 27. Ps. 145, 18.
Jac. 1, 6.] *Contra (a) Bezan colloq. Mompelg. p. 77. (b) Dall. de
cult. Lat. p. 846. conf. p. 967. (c) Bellarm. l. 2. de sanct. beat. c. 20.
resp. ad 3. arg. (d) Wendel. exerc. 59. p. 969..*

VI.

Inde porrò manifestum est, quod ab adoratiois religiosæ
non quidem actu, sed mandato & debito, ad ipsam Deitatem, &
sic consequenter etiam omnipotentiam & omniscientiam, li-
ceat argumentari (a), in quo argumenti genere adversa pars pro-
pria vineta cædit (b), simulq; se Antitrinitariis ecclesiæ hostibus
deridendam exponit, & ut alias jactis in S. Scripturæ perfectio-
nem & perspicuitatem columnis hic ad Symphoniam Photiniæ-
num ac Arianæ labi solet (c), bonam causam miserè prædit. [Hebr.
1, 3. 4. 6.] *Contra (a) Oftor. contr. Tradel. c. 8. p. 152. (b) Bellarm.
l. 1. de Christo c. 8. §. majestas. (c) dial. Foreri ap. Erberm. tropb.
3. Rom. c. 2. p. 122. seqq.*

VII.

Quemadmodum autem à præcepta adoratioe ad Deita-
tem, ita & à licitâ ad præceptam argumentum procedit, & ad
eandem à fide justificante * (a), baptismali formulâ ** (b) &c.
quippe quorum omnium objectum æqvè latè patet; nec ador-
are religiosè licet ullum, qui id prohibet (c), vel de quo, quod
adorabilis sit S. Scriptura nihil docet, & Apostoli tacuerunt ***
(d). [* Ps. 61, 3. 4. ** Act. 22, 16. *** Jerem. 31, 35.] *Contra (a) Cosseri
Enihir.*

Enchir. p. 663. (b) Moscorov. catech. Racov. q. 35. (c) Bell. l. 1. de sanct. beat. c. 14. §. penult. (d) Grotii animadu. in animad. Riv. pag. 31.

VIII.

Non implicat objectum religiosæ adorationis esse eum, qui & ipse adorat, sive de adoratione Christi hominis * (a), sive de facto Antichristicæ arrogantis loqvaris ** (b); nemo tamen rectè suæ ipsius adorationis objectum dicitur, ut sub esse naturali se ipsū formaliter colat secundūm aliud esse gratiæ aut gloriæ *** (c), proinde & Talmudicæ placita de Deo precante commodâ explicacione probè indigent (d). [* argum. Matth. 14, 23, 33. ** Dan. 11, 36. 38. *** 1. Cor. 15, 10.] Contra (a) Bez. colloqu. Mompelg. p. 353. (b) Bell. l. 3. de R. P. c. 14. (c) Apol. Alani redig. c. 15. (d) ברכות fol. 7.

IX.

Adorationis religiosæ summa subtilitas est, quæ non admittit, ut pro diversitate dignitatis & excellentiæ in distinctas species & gradus etiam ipsa adoratio efformetur, quibus illas excellencies ut objecta respiciat (a), aut dupli vel triplici gradu circa eandem personam versetur (b), nec religionis actu elicto ullam finitam virtutem colimus, nec ut imperato ejus actu charitas à Deo, sè in proximum diffundit, ita & adorationis affectus synonymicè talis communicari vel extendi potest, ut alia quoque objecta respiciat (c). [Eph. 4, 5. 6. Matth. 4, 10.] Contra (a) Cotton. epist. ad Cham. p. 5. (b) Tanner. tom. 3. Theol. Schol. disp. 5. q. 2. dub. n. 60. (c) eund. dub. 6. n. 167.

X.

Hinc ergo omnis religiosis adoratio etiam religiosa est (a), quæ & cum invocatione & quæ latos fines occupat * (b); dulia item & latria objectis ita non differunt, ut Deo hanc & creaturis illam ex vi & usu vocis, siue Biblico N. T. & τῶν LXX. ** sive profano, admetiri possit, qualem religiosi cultus distributionem nec Augustinus *** instituere voluit (c); sed quæ docuntq; hæc & id genus alia vocabula ad creaturas transferri videmus (perinde ut Origenes **** Θεοπέπον vocem repurgare potuit) & quæ vivorum substantia in sua & quæ vivocata distinctio, quæ sequiore hanc significatio.

erationem politicam vel civilem vulgo connotamus, ab altera illa
planè diversam. [*Rom. 10, 13, 14. **Gal. 4, 8. Deut. 28, 47, 48. ***
August. l, 10, de civit. dei cap. 1. **** Orig. l, 8. contr. Cels.] *Contra (a)*
Tanner l. c. dub. 2. n. 55. (b) eund. dub. l. n. 45. (c) Bellarm. l. 1. de
sanct. beat. c. 12. §. penult. & ult.

XI.

Qvando igitur in alienum aliquod objectum fertur religio-
nis adoratio, etiam si ut primum principium & ultimus finis illud
non apprehendatur, tamē impia est * (a), nec tale qvid ipse Sata-
nas sibi vendicavit, cūm nihilominus interdictū Deuteronomianū
ejus postulato obstat Salvator ostenderet ** (b), nec ethnici de
Venere, Marte, Baccho tale qvid crediderunt, in qvibus tamen fee-
disima illorum idololatria occupabatur. [* Jerem. 10, 11. ** Iue.
4, 6.] *Contra (a) Bell. l. c. §. notandum. seqq. (b) eund. c. 14. §. ad*
illud Matth.

XII.

Affectus interior, qui fertur in excellentiam rei appre-
hensionis, non ita dirigit exteriorem adorationem, ut ex solo adoran-
tis conceptu potius, qvam ex ipsa re idololatria estimetur, qvare
ipsum diabolum sub radio lucis latenter licet adorari, & erro-
rem mentis hic à crimine absolvere, extremè impium dictu est
(a), uti & personatos istos Christos in vigiliā nativitatis Domini i
interdum non sine magno periculo puerulis proponi putamus.
[arg. 2. Tim. 1, 13. Marc. 13, 21, 22.] *Contra (a) Vasquez. in 3. Tom.
diff. 110. q. 25. c. 5.*

XIII.

Nec sufficit tamen ad veram adorationem licitum à parte
rei objectum, si in mente formaliter aliis conceptus existat, qui
veritati aut sanctitati divinae sit contrarius, qyo argumento olim
Ariani ob cultum Filii Dei, & Spiritus S. licet inæqualem (a) ido-
lolatrica postulabantur, quo etiam mota qvondam Græca Ecclesia
Deo Muhammedis ḥλστ φύγω anathema dicendum esse voluit, voce
illæ neqvam verum coeli ac terræ cretorem impetens (b).
[arg. Hof. 2, 16, 17.] *Contra (a) Perron. l. 3. de Euchar. ap. Dall. p.
992. (b) Imp. Manuel. Comnen. ap. Nic. Chon. l. 7. cit. Sylburg.
Sancten. p. 133.*

XVI.

XIV.

Unitas objecti adorandi includit distinctionem trium hypo-
statum divinarum, ut non tantum Deum Patrem adorare tenea-
mur ^(a), sed & aeternum ejus Filium ^(b), pariterq; hypostati-
cum Spiritum S. ^(c); idq; omnino eodem honoris gradu, prout
una est & indivisa eorum maiestas ^(d), nullo admisso inter sum-
mum ac divinum honorem ^(e), inter invocationem & adoratio-
nem ^(f), ultimam ac intermediate terminationem ^(g) di-
scrimine. [^{*} Joh. 4, 23, 24. c. ^{**} 5, 23. ^{***} Ef. 6, 3. 10. coll. cum Act. 28, 25,
^{****} 1. Cor. 1, 2. Act. 9, 14.] *Contra (a) Volkel. de verâ relig. l. 5. c. 7. (b)*
theſ. II. Fr. Davidis contr. Socin. (c) Crell. de uno Deo l. 1. f. 3. c. 2.
*(d) Smalc. def. monſtr. Smigl. c. 10. p. 103. (e) eund. c. 1. p. 7. (f) So-
cin. ap. Gerb. Ex. de Pers. Christi §. 65. (g) Oſtor. instit. c. 14. p. 83.*

XV.

Adoratio non respicit ad aquatè proprietatem Dei, sive ab-
solutam, sive relativam, & licet conveniat personis sigillatim, ita
tamen inclusivè convenire intelligenda est, ut nullâ ratione tri-
plicetur ^(a), nec plures inde throni personales exurgant ^(b), unde
nec distinctam justitiae aut misericordie &c, divine invocatio-
nem, aut nominis ac virtutis Dei simul cum ipso aliquam coado-
rationem probare possumus ^(c). [^{*} Joh. 14, 13. Rom. 11, 36.] *Contra*
*(a) Gotschalcum ap. Hincm. l. de non trinâ Deit. ſect. 17. 18. (b) Corn.
à Lap ad Str. 24, 7. p. 511. (c) Socin. def. animadu. contr. Eutrop.*

XVI.

Licet autem *solus Pater* adorandus propter essentia uniu-
tatem non excludat *Filiu* aut *Spiritu* S. tamen *solus Deus* ado-
rari iussus excludit omne id quod extra divinam hypostasin existit
^(a), cum indivisibilis sit religionis cultus ^(b), nec summa illa san-
ctissimi Numinis zelotypia hujus honoris societatem vel subor-
dinatè alteri concedat ^(c), nec ob intrinsecam juris divini mora-
lis bonitatem de eo dispensare posit ^(d), tantum abeft, ut citra
ingentem absurditatem dicatur quisquam honoratiore loco,
quam ipse Deus, sedere ^(e). [^{*} Deut. 6, 13. 14. 15. c. 32, 21. Ef. 42, 8.]
*Contra (a) Nicol. de eccl. C. min. c. 8. p. 79. (b) Maldon. ad Matib.
f. 34. (c) Nicolaïd. de Eccl. c. 7. p. 80. (d) Oſtor. von der Gotttheit
part. 2. c. 8. p. 154. (e) Smalc. ex. 100. err.*

XVII.

XVII.

Exclusivam autem hanc objecti unitatem non tollit adoratio Christi Θεονθεωπτε (a), ut in ejus reverentiam novo Deum colendi modo auctus sit decalogus (b), aut rigor maledictionis dividae in eos, qui homini confidunt, remissus*, nec aliud objectum personale agnoscit Christianorum cultus, quam quod juxta descriptionem Apostolicam est natura Deus** (c), cui qui aliam ex gratia factitiam Deitatem adorandam subjungunt, Christiano nomine prorsus indigni sunt *** (d). [* arg. Ps. 2, 12. Ps. 97, 7. ** Gal. 4, 8. *** Jer. 10, 11.] *Contra (a) Celsum ap. Orig. I. 8. contr. eund. p. 792. (b) Smalc. ref. monstr. Smigl. c. 2, p. 23. (cd) Nicolaid. de Eccl. 6. 8. p. 8.*

XVIII.

Adoratio, quae toti personae Christi tribuitur, non sit propter respectum finiendum aut in nudâ subsistentiâ (a), aut in alterutrâ concreti naturâ (b), sed secundum id totum, quod tenet in personâ suâ, ei tribuitur, hiac particulæ sive copulativa sive diuersificata, quando à Patribus Verbum dicitur cum carne, vel Christus secundum humanam naturam adorandus esse, non tantum associativè (c), aut de collectivâ aliquâ descriptione, quâ tantum objectum considerationis denotetur (d), sed strictè & specificè in hoc genere communicationis intelligenda sunt, secundum quam naturam prædicatum de subjecto dicatur. [* Dan. 7, 13, 14. Joh. 5, 22. 23. coll. cum 27.] *Contra (a) Spanb. part. 2. dub. Evang. d. 51. p. 452. (b) Voet. tom. 1. diffp. sel. p. 537. (c) Scot. 3. dist. 9. q. unic. n. 6. (d) Wendel. Exerc. Th. 133. pag. 2065.*

XIX.

Adoratio ad humanam Christi naturam non terminatur tantum per accidens, ut in eam, cœu adiunctum aliquod, secundariò & ex consequenti redundet (a), nec satis aptè quadrat hoc à purpurâ & sceptro regis ducta similia (b), ut qualiscunq; imperfecta aut quasi respectiva latria, & externa χιτων (c) inde procedasur*, nec sufficit precum nostrarum vel exauditionis approbationem tantum ipsi vindicare (d), sed ipsam αὐτεξέστη largitionem bonorum quam spiritualium, quam temporalium credere oportet.

B

et

ket **, cui divinæ potestati nostra innitatur fiducia ***. [* Matth. 28, 17. 18. ** Joh. 14, 4. *** Rom. 15, 12.] *Contre* (a) *Vasq. in 3. Thom. diff. 95. c. 3. p. 749.* (b) *Bez. coll. Mompelg. p. 344.* (c) *eund. p. 364.* (d) *Croc. def. 2. part. conv. Prut. p. 203.*

XX.

Adorabilitas tamen non competit carni Christi in abstracto, quādō hoc nomine intelligitur aut facta ab unione personali avulsiō (a), aut etiam secundūm nudam præcisionem in essentialibus proprietatibus formalis consideratio * (b), quāq; ad componendam Heshusio-Wigandinam controversiam idem admitti potest, si *υποστατικῶς* consideretur eadem, subjecti loco termino abstractivo posita, ut in secundo genere communicationis idiomaticum fieri solet **. [argum. * Hebr. 2, 17. **. 1. Pet. 1, 19.] *Contre* (a) *Wiclef. ex relat. Waldensis ap. Petav. l. 5. Theol. dogm. c. 4.* (b) *anthropolatras, de quibus l. 6. C. de sum. Trin. §. 2. conf. Niceph. l. 8. c. 45.*

XXI.

Ecclesia nostra igitur adorationem religiosam carni Christi tantum actu personali tribuunt, ac proinde nullū Eutychianū monstrum, Scripturæ aut concilii ignotum effingunt (a), nec humānam naturam Christi pro adæqvato adorationis objecto Reformatīs obtrudunt (b), cum & ex, qvæ ad singula membra aut vulnera Christi, interdum formari solent apostrophæ, potius ad rhetorīcam & poēticām sýnecdochen soleant referri, qvām in *αρχιβίβαια* Theologicā probari. [vid. Fund. Ded. Marp. p. 215.] *Contre* (a) *Wendel. Exerc. 53. p. 836.* (b) *eund. exerc. 53. p. 1062.*

XXII.

Debetur autem carni Christi adoratio religiosa non propter habitualem aliquam creatam excellentiam (a), vel potentiam quādam ipsi subjectivè inhārentem, qvam in gubernatione ecclesiæ exerceat (b), nec ob positum fortè quādam inter ambitum globi solaris (c), sed ob divina & infinita *αὐχεῖατα*, qvæ ipsi utū non essentialiter aut effusivè, tamen realiter communicata sunt * (d), ac proinde non creaturalis alicujus aut inferioris adorationis (e), sive hæc dulit a nomine veniat (f), sive hyperdulit (g), sed cul-
tus

tus verè divini objectum est **. [* Col. 2, 9. ** Eph. 1, 20. 21. 22. Phil. 2, 9. 10. 11.] *Contra (a) Dunund. 3. dist. 9. (b) Smale. ref. monste. Smigl. c. 8. (c) Manichæos ap. Sixt. Sen. l. 3. bibl. c. de usu myst. exposit. p. 170. (d) Voet. tom. 1. dispp. sel. p. 528. (e) eund. tom. 2. p. 342. (f) Thom. part. 3. sum. q. 25. art. 2. (g) Bell. l. 1. de sanct. beat. c. 12. § 3tia est.*

XXIII.

Etsi autem modus habendi adorabilitatē in Christo duplex est, æterna generatio & unio personalis, inde tamen duas adorationes Christi introducere non oportet, semotim Verbo & semotim homini, aut aliquā carnis cum λόγῳ coadorationem, tanquam alterius cum altero (a), aut quā naturæ proprietatibus & actionibus distingvantur * (b), & geminus respectus fingatur virtutis infinitæ & organicae ** (c); sed unā supplicatione Immanuelē juxta Concluſionum definitiones veneramur. [arg. * 1. Cor. 1, 13. c. 8, 8. ** c. 3, 7.] *Contra (a) Nestorianos veteres perfictos c. 8. Ephes. &c. 9. concil. V. Constantinop. (b) Wendel. ex. 133. p. 2065. (c) Alting. Exeg. Aug. Conf. art. 3. p. 30.*

XXIV.

Adoratio illa religiosa Christo etiam quā Mediatori competit (a), neq; illa alia, quā eidem debetur, quatenus est unigenitus Dei Filius (b); quā prior reduplicativa uti non confundenda est cum ipso fundamento adorabilitatis (c), ita eidem inepit & ex Stancaristico errore quāsi contradictoria opponitur (d). [Gal. 1, 4. §. Apoc. 5, 9, 12.] *Contra (a) Maccov. LL. CC. p. 276. (b) Croc. def. 2. part. conv. Prut. p. 196. seqq. & Remonst. apol. fol. 155. (c) Owen myst. of the Gospell vind. c. 19. p. 420. (d) Voet. tom. 1. dispp. sel. p. 525.*

XXV.

Communicatæ hujus religiose adorabilitatis universalem & plenissimam usurpationem caro Christi in exaltatione sui & sessione ad dextram Patris obtinuit, & quidem ut compensationem formæ servilis, quam hactenus ad expiandum Adamiticum divinæ gloriae raptum geserat*; non verò tanquam remunerativam meriti per sessionem ac obedientiam activam sibi acquisiti, quippe quā propter unionem personalem eijam tum debebatur **, ut nulla meriti accessio fieri potuerit. [* Phil. 2, 6. 7. 9. ** Joh. 17, 5.] *Contra Lomb. l. 3. sent. dist. 18. a.*

XXVI.

XXVI.

Nec tamen in ipso exinanitionis statu humana natura Christi
hujus divinæ gloriæ omnino expers fuit (a), quippe qvam potius
vera possessione à primo incarnationis momento habuit, & parti-
culariter exeruit*, nec adoratio eo tempore Christo homini ex-
hibita merè civilis fuit ** (b), nec Deo adversa, aut ἐθελοθρησκεία;
sed potius ex peculiari instinctu Spiritus S. hīc & nunc corda mo-
ventis, & ad agitam majestatem divinam in hoc individuo ve-
nerandam obligantis, progressa; qvamvis in Tübingeris qvondam
controversiā universalis ejusmodi à fidelibus facta adoratio, citra
Nestorianam unionis ac perichorescos naturarum Christi disso-
lutionem, negari potuerit (c). [* Joh. i, 14. c. 2, II. ** Matth. 2, 11. Joh.
9, 38.] *Contrm (a) Smalc. ref. monstr. Smigl. c. 2. p. 117. (b) Calv. Comment. in Joh. 9, 38. & harm. p. 38. (c) Wendel. ex. 59. p. 971.*

XXVII.

Per solutionem unionis naturalis, factam in morte Christi,
Iesum non fuit personale vinculum, ac principium adorabilitatis
religiosæ, carni Christi hactenus assertum, unde ipsum hoc τὸ
λόγος proprium corpus etiam in isto triduo non cadaver aliquod
fuit* (a), sed divinam & vivificam virtutem verè retinuit**, adeo-
que cultus verè divini objectum esse potuit ***; qvod ipsum & de
effuso ejus sanguine non dubitamus afferere ** (b), qvī postqvam
semel ut pars humanæ naturæ constitutiva in personam Filii Dei
fuit assumptus, etiam tum hypostaticè unitus mansit, nec post re-
unionem partium essentialium in resurrectione factam, in terris
ullus pro excitandâ sui veneratione relictus est (c). [* Ps. 16, 10. **
1. Pet. 1, 18. 19. *** Es. 11, 10.] *Contrm (a) Conimbr. de gen. & corr. q.
20. art. 3. p. 149. (b) Marchianum & Minoritas, ap. Bzov. tom. 17.
annal. an. D. 1463. (c) Vasq. in 3. Thom. diff. 37. q. 5. p. 316. seq.*

XXVIII.

Veneratio sanguinis Christi, qvī Mantua repertus est, & Ro-
ma in Laterano, alibiq; passim ostenditur, qvia subiectæ & apud
ipso adversarios dubia fidei est (a), temerariæ superstitionis con-
vincitur*, præsertim cum is, qvī ex image suis forrè fluxit, hypo-
staticè unitus unquam fuisse dicinequeat, imò si ex ipso Christi
corpore cum relictum esse constaret, tamen ex illorum hypothesi-
bus

bus religiosam adorationem obiectivè terminare nequivet, si forte
nutrimentalis tantum fuit (b), aut etiam unione personali excidie
(c), imò nec ei integrum manisse hanc unionem opinaberis, quia
Christus præter id, quod integer & perfectus homo est, etiam lau-
gvis esse dicendus sit (d). [* argum. Joh. 4, 22. ROM. 14, 28.] *Contra*
(a) *Baron. tom. 9. an. 804. n. 1.* (b) *Cajet. in 3. Thom. q. 54. art. 2.*
(c) *Leonard. Matthæ. de sang. Christi cap. 19.* (d) *Greg. de Valent. part. 4. in Thom. diff. 1. q. 5. punct. 1.*

XXIX.

Unionis Sacramentalis non eadem est ratio, quæ personalis,
nec per illam unito divina adorabilitas communicatur & quæ ac per
hanc (a), quapropter S. Eucharistia non conveniens hymnorum
& precum obiectum est (b), quod vel per archiconfraternites &
sodalitia (c), vel publicâ festivitate (d), aut formulâ ejusmodi
doξολογίας haboretur, ad quam vel dicendam, vel aperto capite
salutandam, populus præmissionibus indulgentiarum invitetur
(e). [Luc. 22, 19. coll. cum deut. 4, 2.] *Contra* (a) *Palavic. biss. concil. Trid. l. 12. c. 7. §. 60. p. 10.* (b) *Missale Rem. orat. ante miss.* (c) *bul- lam Pauli III. Notam pñx in (d) concil. Trid. sess. 10. de Euchar. cap. 5.* (e) *diversas Pontificum bullas, scđulis passim indicari*
solitas.

XXX.

Symbola Sacramentalia, viac virtute primævæ institutionis
per consecrationem sacerdotalem efficaciter sanctificata, etsi re-
verenter tractare oportet *, nullo tamen cultu religionis elicito,
etsi is minor dicatur (a), aut etiam latrâ relativâ (b), quatenus
nempe sunt organa rei coelestis exhibitiva, adorare decet, idq; ob
eundem idolatriæ metum, qui occurreret, si humanâ effigie
formata essent** (c). [* arg. Deut. 4, 19. 1. Cor. 11, 28. ** Esa. 2, 8.]
Contra (a) *Bell. l. 4. de Euchar. c. 29. §. sed hac.* (b) *Vasq. in 3. Thom. q. 25. diff. 108. c. 12. n. 13.* (c) *Paires Concil. Constantinop. icono- mach. ap. Hosp. de Templ. l. 2. p. 157.*

XXXI.

In ipsâ hypothesi transubstantiationis adoratio Eucharistie
plurimis difficultatibus involvitur, sive accidentia adjuncta species,
quæ in sensu incurvant, realia, physica (a), & ut unū quid cū Christo

apprehendidebent (a), sive statum Sacramentalē, in quo Christus
omniſeuſu carere dicitur, ut nec ſe iſum nec alios audiat aut vi-
deat * (c), ut absurdum fit, ejus corpus ibidem latrīa adorare, cu-
jus humana natura aliās non niſi hyperduliam concesſeris (d). [*
arg. Pf. 135, 16. 17. 1. Cor. 12, 2.] *Contra (a) diſp. Scholasticas ap.*
Vaq. l. c. n. 112. (b) Bellarm. l. c. (c) Svarez ap. Dank. part. 1. Hod.
Pap. p. 1190. (d) Bell. l. e. §. altera ſolutio, coll. cum l. c. theſi XXII.

XXXII.

Præterea hæc sacramentaria adoratio Papistarum nullo in-
nititur certo fundamento, ſed dubium ſemper & ſuſpectum exhi-
bet ſui objectum, annon irrita forte ſit consecratio, ut intentio
vel nulla adſuerit (a), vel vaga, vel inadæquata (b), vel in ipſo cha-
ractere ſacerdotali defectus fuerit impediens (c); conditionem au-
tem ſive actualē ſive habitualem uti populus non obſervat, ita
ſub eadem aliqvid ritē adorari (d), aut intentionem mentis hanc
idololatriam tollere (e) negamus. [Joh. 4, 22. Rom. 10, 14.] *Contra*
(a) Vaq. in. 3. Thom. diſp. 138. c. 3. p. 303. (b) missale Rom. tit. de
defectu circumſiſ. (c) Biel lec. 49. in can. miss. (d) eund. l. c. (e)
Bell. l. 4. de Eucb. c. 30. reſp. ad quīntum.

XXXIII.

Silentium Græcorum in exprobranda Latinis *detolargētis*
nulum argumentum eſt mutui de cultu eucharistico conſenſus,
dum illi, ſi corpus Christi in azymo veraciter confici poſſe negant
*, etiā aliās eandem fidem de hoc Sacramento proſiterentur, Latini
necessariō hujus criminis poſtulare debent; qvamobrem,
etiam in concilio Florentino missa Latinaorū abſq; provolūtione
in genua adſtititſe videntur **. [* vid. epift. Clem. VI. ap. Odor.
Raynald. an. 1351. n. 30. ** Sgurop. hiſt. concil. Flor. ſect. 10. c. 10.] *Con-*
tra Arnald. de la perpet. de la foy de l' Euchar. defendūc tom. I,
tib. 4. cap. 2.

XXXIV.

Præcipitata illa veneratio, qvā in maiore ἐἰσόδῳ conſecratio
apud Græcos prævenitur, & exuberans majoris qvām poſtea de-
voſtioſis argumentum erga dona propoſita, ceu imaginem &
thronum vacuū Regis, ab idololatriā non ita facile excuſatur *
(a), ubi ſi qvis à conuolitione cum præſanctificatis error eſt, ejus cul-
pa in

pa in illis redundat. qvā in augustā deductionis pompa simplici. pō. puli oculos perstringunt ** (b). [* Rom. 1, 25. ** Ef 9, 16.] *Contra* (a) *Jac. Goar. eucol. Gr. not. ad miss. Chrysost. §. 110.* (b) *Cabafil. exposit. liturg. c. 24.*

XXXV.

Elevatio hostiæ consecratæ, qvæ ante Berengarianum cer-
tamen in missâ obtinuit, & nunc apud Græcos observatur; ad so-
lemnem quandam ejus adorationem non pertinet * (a), cum nec
illa adoratio, qvæ in Chrysostomeâ & aliis veterum liturgiis post
variam interpolationem occurrit, ad Sacramentum expresè &
directè referatur (b), et si eam aliquatenus eo pertinere nos nega-
mus, nec quid Romæ ad unitis fiat ignoramus. [* vid. Germ. Patr.
tom. 2. bibli. patr. Gr. p. 163. conf. Goar. not. ad Euchol. Gr. p. 146.] *Con-*
tra (a) *Bell. l. 2 de miss. c. 15. §. 12a qua est offensio.* (b) *Autorem lia-*
bri perpet. de la foy de l' Euch. p. 262.

XXXVI.

Solennem cereorum, & id genus alium splendorem, cum
Sacramentum ad ægrotos defertur, ad augendam fidem & devo-
tionem omnium, seu procurandam potius adorationem ejus, non
ita necessarium esse (a), vel ex primitivæ ecclesiæ praxi * scire de-
babant Jesuitæ, ne execentes, expedito licet, hoc viatico careré
mallent, qvām ejusmodi pompam omitti (b). [* vid. Dion. Alex. ap.
Euseb. l. 6. hist. eccl. c. 44. Gr.] *Contra* (a) *Honor. III. c. 10 X. dece-*
lebr. miss. (b) *Jesuitas apud Trigaut. de expedit. Sin. l. 5. c. 7.*
pag. 570. seq.

XXXVII.

Expositio hujus Sacramenti in Ecclesiis omnes ferè ibidem
fusas preces contaminat * (a), unde solemnis illa, qvæ ante diem
cinerum Jesuitis familiaris est, ad animas à lasciviâ genialium die-
rum ad saniora trahendas parùm conducit (b); ex qvo more, ut
ut forte descenderit publica ad vacuum altare reverentia, circa ta-
men superstitionem observari potest ** (c). [* arg. Jer. 7, 30. **
Dan. 5, 10.] *Contra* (a) *Bellar. l. 3. de cultu sanct. c. 4. §. staras-*
rio. (b) *Orland. hist. Jesuit. ap. Dall. de cult. Lat. p 798.* (c) *Prynne*
history of Will. Land. p 61.

XXXVIII.

XXXVIII.

Etsi mirum non esset, nec ullum levitatis indicium, si Lutherus & alii primi Reformatores ab initio securius pro Sacramenti adoratione locuti essent (a), tamen ipsi Pontificii testimonium cautæ & orthodoxæ phraseos pro iis dicant*, & fatentur, qvòd asserta realis præsentia absq; transubstantiationis dogmate vera & sufficiens adorationis Papistica causa non sit** (b), adeoq; non omnis, qui Christum in Eucharistiā adorat, Eucharistiam adoret (c). [*Bellarm. l. 4, de euc. c.29. §. de adorat. &c, tametsi, ** Thom. part. 3. sum. q.75. art. 2.] *Contra (a) Malm. part. 3. myster. fraud. c. 2. p. 80. seq. (b) Wendel. exerc. 115. p. 1870. (c) Arnald. l. c. lib. 3. c. 8. pag. 467. seq.*

XXXIX.

Nec facimus ex Sacramentis idola, cum iis aliam, qvàm nudæ significationis virtutem tribuimus (a), nec idololatria est, qvòd aq;am baptismalem tale divina gratiæ organum esse credimus, per qvod Spiritus S. remissionem peccatorum verè & efficaciter operetur (b). [Joh. 6, 54. Act. 1, 38. Tit. 3, 5.] *Contra (a) Calvin. comment. ad Eph. 5, 26. (b) Bezan colloq. Memp. p. 433.*

XL.

Actum illum adorationis Jesu Christo præstitum, cum Sacramento de geniculis communicamus, ad sacra symbola qvidem non referimus, utiq; tamen agnoscimus ex illâ fide oriri, qvàm de verâ corporis & sanguinis ejus præsentia habemus* (a), qvâm qvam & absq; fide illâ & reverentia Salvatoris & vox Spiritus S. deorum ejusmodi gestum in sacrâ actione rectè persuaderent** (b). [*Ez. 45, 23. ** 1. Cor. 14, 40. conf. Luth. in c. 47. Genes.] *Contra (a) Larroque histoire de l' Euchar. part. 1. c. 10. p. 222. (b) non confititas Anglicanos.*

XLI.

In Sacramento Eucharistiae non ita est sensibile præsentia corporis & sanguinis Christi indicium, uti in apparitionibus parastaticis aliquid insoliti in sensu incurrit, quo illa per modum accessus & recessus Numinis observari poterat, unde non est, qvòd hinc & qvè ac ibi* sensibilis adoratio eò versus, tanq;am ad locum patefactionis & agnitionis Christi dirigamus, sed mysticam & illo-

illocalem præsentiam spirituali qvoq; ejusmodi adoratione sim
pliciter veneramur **. [* Ex. 24, 1. c. 34, 6. ** Joh. 4, 21, 23.] *Contre
Wendel. exerc. 99. p. 1622. 1624.*

XLII.

Uti sacramentalis unio adorabilitatem non communicat, ita multò minus parastatica qvævis alia (a), aut externa adhæsio vel præsens vel præterita, unde existentia sanguinis Christi in ligno crucis, linteis ac sepulchralibus, si vel maximè certa esset, tamen adorationis illorum nec causa nec motivum esset (b), nec contaretus etiam membrorum Christi vel crucem (c), vel scalam sanctam, columnam, tunicam, sepulchrum, præsepe, lanceam, & qvæ ac nec terram ipsam, labia Iudei, & lictores impie in eum ruentes, adorabiles reddere potest* (d); si autem posset, rerum multarum ex accidente moralis indecentia ne locum qvidem haberet, nedum religioso cultui obstareret ** (e). [argum. * Joh. 4, 21. c. 20, 6. 7. ** Matth. 23, 17. 19.] *Contre (a) Vasquez. in 3. Thom. d. 110. q. 25. c. 5.
(b) Bell. l. 2. de relig. sanct. c. 27. §. ult. (c) Thom. part. 3. sum. qv. 25. art. 4. (d) Bell. l. c. cap. 30. resp. ad 5tum (e) Tanner. tom. 3.
Theol. Scholast. d. 5. q. 2. dub. 7. n. 218.*

XLIII.

Adoratio religiosa non pendet etiam ab aliquâ participatiōne sanctitatis juxta moralem estimationem (a), nec proinde ad arcam (b), sanctuarium (c), templa eorumve parietes, nec ad terram, in quâ è rubo ardente apparuit Filius Dei (d), nec ad qvemvis alium locum aut vasa ob relationem ad aliquod sanctum ex-ternâ denominatione sancta (e) dirigi potest*, qvamvis ea eu~~γημόν~~ merito haberi, facile concedamus **. [* arg. i. Reg. 8, 22. 29. 30.
** Num. 4, 15. 2. Sam. 6, 7. 17.] *Contre (a) Tanner. l. c. (b) Bell. l. 1.
de sanct. beat. c. 13. §. jam vero. (c) Jerem. Patr. in act. Constantiop. resp. 2. p. 244. (d) Bell. l. 2. de imag. sanct. c. 12. §. ultimum.
(e) Vasq. in 3. Tb. q. 25. disp. 108. c. 12. n. 116.*

XLIV.

Nec ipsam scripturam *Θεόνευσον*, qvatenus verbis & cha-
racteribus constat, materialiter consideratam adorare licet (a),
qvamvis ea ratione formæ internæ, qvatenus nempe est consi-
lium & vis divina, meritò nobis sacrosancta sit; unde etiam

C

codicis

codicis Evangelici solensis exsucratio, quasi ipsius Salvatoris (b),
apud Græcos præcipue usitata, & profunda in mystico illo parvo
introitu humiliatio populi & cleri (c) superstitione suâ non caret.
[arg. Nehem. 9, 3. Ex. 32, 19.] *Contra (a) Damasc. orat. 1. de imag.*
(b) *Sim. Theffal. ap. Goar. Euchol. not. ad miss. Chrysost. S. 74.*

XLV. *Etsi merito ad nomen Jesu genua flectimus * (a), tamen in
materiali suppositione illud nec veneramur, nec venerandum esse
credimus (b), eosq; qvi illud qvondam in tabulâ pœlum sculptum
ve populo adorandum præbuerunt (c), pariter cum Martino V.
rejicimus **, cui superstitioni nec apposita crux qvicquam mede-
tur (d); qvi autem ad mentionem Jesu Syrach in nostris Eccle-
siis caput detegunt, in occasione tantum, non verò in objecto er-
rare præsumuntur (e). [* Phil. 2, 10. ** 1. Cor. 4, 20.] *Contin. (a)
Calv. ad Phil. 2, 9. (b) Corn. à Lap. ad Phil. 2, 10. p. 599. (c) Bern-
ardinum aliosq; Minoritas, apud Anton. tit. 22. c. 7. S. 5. (d)
Fort. Licet. de lucern. antiqu. l. 6. c. 48. (e) Alting. exeg. Aug. Conf.
pag. 275.**

XLVI.

Nec analogica attributio nominis **אֶלְ�הִים** * (a), nec emi-
nens qvædam dignitas aut potestas, sive angelica sive humana;
nec insolita miracula ** (b), nec sublimis in ccelo locus, aut extra-
ordinaria phasis (c) divinam adorabilitatem communicant; sed
omnis propterea delatus religiosus cultus foedæ idolatriæ nomi-
ne merito notatur, etiamsi talis sit, qvali verum Deum coli ne-
fas est ***. [* arg. Joh. 10, 35. coll. cum Matth. 4, 10. ** Apoc 13, 14.
*** Jer. 19, 5.] *Contra (a) Smalc. ref. 100. err. p. 53. (b) Bell. l. 1. de
SS. b. c. 19. S. accedant. (c) eund. l. 2. de relig. SS. c. 28. argum. 1.*

XLVII.

Quemadmodum igitur cum paganis hominibus in feros, ge-
nios, lares, conseantes, selectos, putidissimi figmenti deasters co-
lere *, ita qvoq; solem lunam & cœli sidera venerari **, so-
lem, aquam, ventos invocare (a), à Christianismo abhorret, ac
forte etiam perinde ab Enoso alienum fuit, ac columbae adoratio à
Samaritanis † (b), nec primorum à nato Salvatore seculorum con-
fessores more suo ad orientem precandi gentilismo se contami-
nabant,

barunt, aut cum illo symbolizasse credendi sunt *** (c); quānquam
eos, de quibus postea Leo Papa queritur ††, absolvere non possu-
mus ****. [*, Cor. 8, 4, **, Deut. 4, 19. c. 17, 3. *** arg. Dan. 6, 10.
**** Ezech. 8, 16. † vid. Hotting. exerc. anti-Mor. p. 14. seq. †† Leo M.
serm. 7. de nat. Dom.] *Contra (a) Ebionitas ap. Epiph. bar. 30. (b)*

R. Maim. de בָּם עִכּוּרָה כְּמָם cap. 1. (c) Voet. tom. 3. diffp. sel. p. 272.

XLVIII.

Angelos sanctos & pr&stantiā naturae, & perfectione gloriæ,
& fideli nostri amore ac custodiā mereri, ut à nobis omni morali
ac (ut dici solet) civili honore afficiantur, si nobis pariter appare-
rent, ac olim fidelibus factum esse legimus, utiqu; fatemur; quan-
do verò tale iis nobisum commercium non est, reverenter qui-
dem de illis sentimus, tamen ne civili quidem cultu ad eos rectè
convertimur (a), nedum ut eos tanquam patronos & mediatores
inter Deum & nos (b), etiam Christo homine pr&stantiores (c),
aut opitulatores, in extremâ mortis horâ litanis ac precibus invo-
care (d) Christianum deceat. [Col. 2, 18. 1. Tim. 2, 5.] *Contra (a)*
*Schottum 3. part. mag. nat. angelotutelari dedicantem. (b) Li-
tan. angel. ap. Drexel. hor. 4. p. 36. seqq. (c) Corn. à Lap. in Apoc.
1, 4. p. 19. (d) Drexel. horol. f. hor. 12. p. 88.*

XLIX.

S. Johannes scriptis quidem nos fidem ἀναμαρτίτως docet,
non autem factis, cum ἀγγελολαρέias meditabatur (a), nec
omnino in persona, nec in gradu saltem adorationis, sed in ipsa
substantiâ actus erravit (b), nec delatam sibi adorationem angelus
vel modestiæ saltem cauia, vel ob lumen deferentis propheticum
recusavit (c), sed quod planc alienum esset ejus honoris objectum,
unde posterioribus temporibus in sui cultu instaurando non futu-
rus erat ambitiosior (d). [Apoc. 19, 10. c. 22, 9.] *Contra (a) Bell. l. 1.
de SS. b. c. 14. §. ad 4tum. (b) eund. §. seq. (c) Vieg. in apocal. 19,
p. 791. (d) Jov. Pontan. l. 2. hisp. Neap. p. 581.*

L.

Simonis Magi discipulos Angelis divinum honorem detu-
lisce, probabile quidem est, & diuturnam ejusmodi superstitionem
ex Phrygio oratorio eluxisse, Theodoreto credimus (a), nee ta-
men propterea Romanenses hodierni à Platonico hoc delirio &

interdicto Apostolico * absolvendi sunt (b), in quo ἄγγελοθρόνοις non originaliter, sed objectivè meritò accipimus (c), & ipsam Cerinthianam heresin, Christum infra Angelos abjicientem (si qua tamen talis fuit) in Pontificios retorquemus (d). [* Col. 2, 18.] *Contra* (a) *Baron.* an. D. 60. n. 20. (b) *Bell. l. c. cap. 20.* §. ad 3ium. (c) *Repliq. du Perron* l. §. c. 6. (d) *Baron.* l. c. n. 18.

L.

Invocatio τῶν סְפִירָה & Kabbalistico artificio formatorum nominum (a), utut ex intentione Synagoge & Rabbinorum ad Deum potius, qvām ad Angelos referatur, perinde tamen ut alia vocabulorum monstra ex Esaiano יְהוָה יְהוָה ineptè arrepta (b), magicanam superstitionem movet *, adēd ut & verorum angelorum cultus ad illud crimen à Laodicenis Patribus trahi potuerit (c); qvod autem in Adalbertinis Angelorum invocationibus damnavit concilium Romanum, idem in revelatis ab angelo Scottistā nominibus periculū est ** (d). [* arg. El. 29, 4. ** 2. Cor. 11, 14.] *Contra* (a) בָּשָׁלִיד תְּרָלִי שְׁמָוֹן (b) *Basilid.* ap. *Iren.* l. 1. *adv. her.* *Valent.* cap. 23. (c) *Fr. Sylv.* addit. ad c. 35. *Laod.* ap. *Caranz.* p. 137. (d) *Chron. Francisc.* ap. *Corn.* à *Lap.* l. sup. c.

LII.

Angelorum throni per exaltationem Christi reformati non sunt (a), nec magis illi in V. T. adorandi fuerunt, qvām nunc eos adorare licet (b), sive ratione sui, sive respectu Dei mittentis considerati fuerint (c), cūm talem cultus communicationem jus legationis non involvat*; unde Angelum, cui legitur à Patriarchis divinus honor habitus esse, increatum, & ipsum Dei Filium fuisse, eutius cum piā antiquitate creditur ** (d). [* El. 42, 8. ** Mal 3, 1.] *Contra* (a) *Smalc.* exam. 100. err. (b) *cund.* exam. 157. err. p. 48. seq. (c) *Jos. Albo* l. 2. עֲקָרָב c. 28. f. 55. (d) *Bell. l. 1. de SS.* b. 6. 13. §. 2do prob.

LIII.

Uti nec sanctis Angelis, ita multò minus Papa Romano, quippe illis longè inferiori (a), religiosam adorationem & hyperduliam præstare deceat (b), nec adeò Dei, sed Satanae opus fuit, qvòd à Saraceno Principe Pontifex ut Deus adoratus est * (c); imò etiam si optimè sibi constaret *huc* vicariatus Christi veneratio, tamen

men qvia de canonica electione nunquam indubitate constat (d),
in qvolibet Papâ, non tantum in manifeste subordinato (e), idolo-
latris periculum est, nec communis ejusmodi error cum Apolo-
lico ecclesiaz encomio pugnat ** (f). [* Luc. 22, 26. Act. 14, 15. **
a. Cor. 11, 13.] *Contra (a) orat. in concil. Rhem. ap. Bar. an. 1131.*
n. 4. (b) *Legatos Florent. ap. Anton. part. 3. bis. tit. 26. c. 17. (c)*
Baron. an. 1162 n. 3. (d) Tanner. tom. 3. Th. Schol. disp. 1. q. 4. dub.
4. p. 242. (e) *Cardinales Lemovic. in Concl. Urbani VI. p. 13. (f)*
Tanner. p. seq.

LIV.

Elogia & preces soli Christo in verbo revelato convenientes
(ex. gr. *Leo de tribu Juda, Sponsus Ecclesie, Tollens peccata mun-
di, Lapis Angularis*) ad Papam accommodare, ad formalem Anti-
Christi rationem pertinet (a), neq; ita Christus in Papâ simplici-
ter apprehendi debet, ut eodem honore, quo ille Salvator noster
ut homo colitur, etiam ipse per accidens & relativè colatur (b),
eodem verò habitu seu mentis affectu, inferiore tamen cultu, eum
juxta propriam dignitatem prosequi, planè est atque atrov (c). [Luc.
21, 8. 2. Thessal. 2, 4.] *Contra (a) Bellarm. pref. in libb. de sum. Pont.*
S. quæ sunt. (b) Casal. de sacris vet. Christi. ritib. c. 8. (c) Tanner.
tom. 3. disp. 5. dub. 2. p. 1363.

LV.

Osculum pedum et si alias pro more certæ gentis civilis cultus
rationem habere possit *, tamen in Papâ divinos honores sapit
(a), adeoq; omnino fugiendum est, maximè cum illi sublimè in
altari posito (b), aut alias ad audientiam sedenti, in reverentiam
Salvatoris, & agnoscendam summam potestatem in animos Chri-
stianorum (c), devotè præstandum, etiam à summis in orbe Mo-
narchis exigitur (d). [a. reg. 1. Reg. 19, 18. Esth. 3, 2. * vid. Seld. titles of
honour part. 1. c. 3.] *Contra (a) Casal. l. c. p. 430. (b) concl. di Urb.*
VIII. p. 450. (c) Volus. aur. pacis relig. p. 81. (d) Pontificale Rom.
part. 1. c. 32. f. 78.

LVI.

Ineptum est, regulam legitimi & nimii honoris in eo pone-
re, qvod humanæ adulatioñis & superbiaz licentia apud Principes
viros introduxit (a), qvi, licet Christiani, tamen divini Numi-
nis

G 2

gis & cœlestis oraculi phrases sibi accommodant (b), & preces suis
altaribus fusas præ se ferunt (c), nec excusari ab idolatriâ pos-
sunt, qui talem politicæ majestatis adorationem imitantur (d).
[Ezech. 28, 2. Act. 12, 22.] *Contra (a)* Jos. Stev. de osculo ped. R. P.
c. 1. (b) Theodos. & Valent. l. 3. C. de sum. Trin. §. 2. 4. it. l. 8. C.
de leg. & constit. it. l. 10. C. de SS. Eccles. & l. 5. C. si contra jus vel
utilit. publ. (c) novell. Anthemii tit. 1. (d) Amulin. Proconsul. Afri-
ca, ap. August. ep. 68.

LVII.

Hominem quemvis Christianum respectu inhærentis gra-
tiae, sive gratum facientis, sive gratis datae, adoratione plus quam
civili adorandum esse, perperam dicitur (a), nec mystica Inhabi-
tationis præsentia manus & oculos Christum venerantis ad pios
fideles attrahere potest (b), nec ita Deo in Danielis personâ sacri-
ficium offerre potuit Nabuchodonosor, ut inde honor in Deum
redundaret * (c), quare etiam Cornelii pietatem rectè Apostolus
Petrus correxit ** (d). [*Dan. 2, 46. ** Act. 10, 26.] *Contra (a)* Vas-
quez. in 3. Thom. disp. 100. c. 4. p. 868. (b) Wendel. Ex. 115. p. 1871.
seq. (c) Vasq. l. c. disp. 98. c. 3. (d) Bell. l. 1. de SS. b. c. 14. §. ad 2. de.

LVIII.

Beatas in cœlo triumphantes animas divinis honoribus ma-
stare (a), aut latrâ extrinsecâ, aut religiosa duliâ, & omni genere
cultus, qui interpretativè latrâ est, prosequi impium est (b), &
tam jejuniæ, altaria, templæ, quam vota, hymnos & ipsam oratio-
nem dominicam (c), iis offerre, aut tanquam *καρδιογνώσεις* men-
te supplicare (d), divinæ Majestati derogat. [Ex. 20, 3. Ex. 8, 19.
Hebr. 13, 7.] *Contra (a)* hymnos Hier. Vida ap. Voss. de idol. p. 153.
(b) Tanner. l. c. p. 1362. (c) Bell. l. c. §. 610 ib. (d) concil. Trid. sess.
25. de invocat. SS.

LIX.

Beatam Virginem *Θεοτόκον* religiosa hyperduliam, quæ à com-
muni Sanctorum cultu specie differat (a), sive simpliciter absq; ex-
plicatiunculis Scholasticis (b), sive maternitatis aut sanctitatis no-
mine (c), aut per modum excellentissimæ reliquiæ, vel imaginis
Dei, cultu latræ perfectæ adorare * (d), collyridianæ hæreses est
(e); nec vanus aut moxius timor est de excessu amoris erga can-
dem

dem (f), cum tenerius & sensibilius, qvam ipse Deus amatur *[†]
(g), & mancipia sortitur maniculis ultrò vinclta *** (b), aut qvæ
suo se sangvine illi consecrant (i), sacrificium offerunt (k), jamq;
sacerrimo philtrei æstu correpti, ad scelerum quoq; patrocinium
(l), & amplexus non satis decoros inde expectandos devolvuntur
(m). [* Matth. 12, 48. Lyc. 11, 27. 28. ** Deut. 6, 5. *** 1. Cor. 7, 23.]
Contra (a) Fr. Lud. Bonam defens. B. V. cap. 15. §. 5. p. 175. (b)
eund. cap. 6. §. 1. (c) Tanner. l. c. n. 56. (d) eund. n. 59. (e) Bonam
cap. 10. §. 3. (f) cap. 7. §. 11. (g) cap. 14. §. 1. (h) cap. 15. §. 2. (i) Card.
Ursinum ap. Corn. à Lap. in l. Job 5. p. 518. (k) Carolum Burgund.
in magno Cbron. Belg. 1467. 24. Octobr. (l) Promptuar. discipuli
exempl. 25. 26. 27. (m) Dominicum Alani rediv. part. 2. cap. 2. 4.

LX.

Non pertinet ad gloriam, sed ad ignominiam Salvatoris
nostrī (a) cultus ille B. Virginis, qvo ipſa tanq;am advocata &
mediatrix, qvæ Deum meritis placarit (b), invocatur, peccato-
rum remissionem, & liberationem à poenis inferni poscitur (c),
nec prædicatur misericordia Christi in eo, qvod de Matre miseri-
cordie nobis dicitur prospexisse (d), ad cuius nempe benginius
tribunal à justitiā Christi detur appellatio (e), eaq; necessaria (f),
unde promptius auxilium expectetur, tam præsens, tam certum,
ut nullus cultor Marianus, qvamvis degener & impoenitens, in
æternum pereat (g). [Joh. 14, 6. Act. 4, 12. Hebr. 2, 17. c. 4, 16.] Con-
tra (a) Bonam cap. 6. §. 2. (b) eund. c. 9. §. 1. 2. (c) publicam in-
script. Romæ in æde Præxedis & Mariæ liberatricis (d) Bonam cap.
13. p. 145. (e) cap. 10. §. 6. (f) c. 7. §. 2. (g) privileg. bullæ Sabbatinæ,
& Volus. not. ad monita salut. p. II. 12.

LXI.

Profligatissimæ impudentiæ est, Bonaventuræ psalterium;
ac Marialium, & aliorum squalidorum scriptorum blasphemias
non defendere tantum, sed & contra saniora monentes uti regu-
lam Catholicæ fidei urgere (a), Virginiq; Matri, tanq;am Reginæ
cœli * (b), gratiam infinitam (c), & omnem in cœlo ac terrâ po-
testatem (d), etiam dæmones coercendi (e), ceu bona Spiritus S.
paraphernalia (f), ipsamq; Deitatem (g), ac nomen super omne
nomen (h), & immanes alios divini honoris titulos pleno agmine
admetiri,

admetiri, deniq; ipsum Filium Dei in gloriâ Majestatis suâ ei sub-
jicere, tanquam Matris hujus pro dignitate imperantis (i) filiali
reverentia cultorem ** (k); qvæ omnia apertam ad gentilismum
apostasiam produnt. [*Esa. 44, 17. 25. 26. ** Joh. 2, 4.] *Contra (a)*
Bonam def. B. V. proœm. ad eccles. prælatos (b) cap. 6. p. 67. (c)
cap. 10. §. 5. (d) §. 3. (e) cap. 6. p. 67. (g) Leon. X. epist. Ad Recinet.
ap. Bembum. l. 8. sp. 17. (b) Idiot. ap. Vieig. in Apocal. 12. p. 544.
(i) Bon. cap. 10. p. 109. (k) Bernard. de Busto, it. Corn. à Lap. in
Prov. 31, 28 p. 896.

LXII.

Salutationis Angelicæ crebrior meditatio utut suâ qvâdam
utilitate gaudeat *, mira tamen ejus & audax est interpolatio (a),
qvæ pro digno insipientis clerici invento † aptam ad preces formu-
lam inde excuspsit, qvæ indulgentiis perperam promovetur (b),
& orationi dominicæ decuplo plus iteranda (c) in rosario fanatici
empæctæ pessimè conjungitur ** (d), cuius rosarii deprædicatæ
virtutes, & institutum officium rectè à jansenianis rejecta ac de-
rata sunt (e). [*Luc. 1, 28. conf. ib. Brentius. ** Matth. 6, 6. 7. † vid.
Vice-Com. vol. 2. observ. 1. 2. de miss. rit. c. 21.] *Contra (a) Marchant.*
bore. post. p. 389. (b) nuperam bullam Clem. X. iuste Bonâ c. II. p.
127. (c) Bonam c. 14. p. 154. (d) Al. Rediv. part. 2. c. 60. (e) Bon.
c. 4. §. 7.

LXIII.

Memoriam sanctorum Apostolorum & Martyrum, alio-
rumq; de Ecclesiâ optimè meritorum, ritè veneramur *, à censu-
râ canonis Gangrensis † propterea qvâm qvi maximè immunes
(a), festa etiam nonnulla ad celebrandam atq; imitandam virtu-
tem illorum, & agendas pro iis Deo gratias, absq; conscientia
scrupulo retinemus ** (b); qvorum tamen invocationem rectè è
Litanii ejecit Lutherus (c), uti & hymnos ac seqventias in eorum
honorem compositas optimè Herm. Bonnus noster correxit ***
(d). [* Matth. 16, 13. Luc. 1, 48. ** arg. Esth. 9, 27. 28. *** 2. Tim. 2, 15. †
Can. 20. Gang.] *Contra (a) Svarez ap. Rivet. tom. 1. p. 1241. (b)*
Radecc. not. ad l. Smigl. c. 4. (c) Serrar. litaneut. l. I. c. I. § 10. (d)
Shulting. biblioth. Eccles. de expos. missalis tom. 4. p. 17. &c.

LXIV.

Etsi moderationem p̄oētē temporalis respectu pietatis parentum defunctorum*, & triumphantis ecclesie pro militanti generali intercessionem piē credimus, tamen sancti cœlites neq; secundariō (a), aut participativē, neq; solā intercessione nostri mediatores apud Deum sunt **(b), adeoq; pro intercessione hac neq; piē neq; utiliter iis supplicamus *** (c), q̄ippe qvæ dulis paganica πολυθεϊτης propria excusatio, eiq; ex esse parallela est (d), de qvā non item ut Jesuitæ bene speramus (e). [* 1. Reg. 11, 34. ** 1. Tim. 2, 5. 1. Joh. 2, 1. *** arg. 2. Reg. 2, 9.] *Contra (a) Cosser. Encbir. contr. c. 22. p. 660. (b) Bell. l. 1. de SS. b. c. 20. resp. ad 2. argum. (c) Concil. Trid. sess. 25. (d) Bellarm. l. c. 5. dices hoc. (e) Trig. de exped. Sin. l. 1. c. 10. p. 114. conf. ib. p. 117. & l. 4. c. 6. p. 408.*

LXV.

Falsum est, Sanctos à Pontificiis tantum invocari propter eam intercessionem, qvam viventes nobis invicem præstamus (a), qvos utiq; ne nimirū honorarent, cautio esse debebat (b), dum eorum in omnibus periculis omnipræsentem & omnipotentem gratiam ambiunt (c), idq; vi meriti (d), & dignitatis eorum, qvā Deo jubeant (e), & cessaute Christi Sacerdotio hoc ejus officium plenariè exequuntur *(f), dum collatum in eorum nomine baptismum ratum habent (g), & iratos placare student; qvōd enim ea, qvæ à divis, eodem modo, qvo à Deo, petunt, alio tamen sensu expeti dicunt, mera cavillatio est (h) eorum, qvi suas distinctiones ipsi non intelligunt. ** [Jerem. 2, 13. c. 17, 5. * Hebr. 7, 24. ** teste Bell. l. 2. de imag. c. 22. s. 4ta.] *Contra (a) Bell. l. 1. de SS. b. cap. 17. §. itaq; (b) Comit. disp. sel. p. 9. (c) Cosser. Encbir. contr. c. 22. p. 652. & alibi passim. (d) Lomb. l. 4. sent. dist. 45. g. (f) flosculos Francisci ap. Gerb. L. de justif. §. 54. (g) Bonacin. tom. 3. op. disp. 2. q. 1. pnnct. 4. §. 19. (h) Bell. l. c. §. est tamen.*

LXVI.

Sanctorum post fata interpellatio apud veteres, post efflorescentem sub Christianis Imperatoribus Ecclesie statum, etsi non semper benignam interpretationem admittat, səpiùs tamen non vera invocatio, sed nudum potius votum fuisse intelligitur, per patheticam apostrophem expressum (a), cuiusmodi apostrophe, ex

D

vehe-

vehementi rhetoricaudi studio. Patribus freqvens est, tum ad animas defunctorum, tum ad exanimes creaturas, & quatenus legitimis terminis continetur, nec in nostris ecclesiis omnino insolens *; quo tamen colore hodierum papisticae preces non excusantur (b). [Sic Es. 1, 2. Ps. 148, 3. 4. Sic in hymn. Maria du bist auferthoren. it. Ihr siarden Engel walten &c.] *Contra (a) Bell. l. 1. de S. beat. c. 19. §. porro (b) eund. l. 2. de reliq. sanc. c. 24. §. ex his.*

LXVII.

Communio sanctorum (si qva superstitione cum defunctis in Symbolo intelligitur) non est homiletica aut amoebae officiorum ac precum, sed participativa beneficiorum Christi * (a), qvare non eadem ratio est mortuorum, qvæ viveantum, ad communem hanc deprecationem solicitandam (b), neq; de beatis, qvòd specialem nostrarum necessitatum cognitionem habeant, magis constat, qvam de Patribus V. T. ** (c), & animabus, qvas Pontificii dicunt in purgatorio cruciari, cùm terrena miseria ignorantia beneficii loco potius promittatur ***, qvam ut de revelatione suspicari licet (d), unde Deus potius inter nos & sanctos mediator constituitur. [* Col. 1, 18, 20. ** Es. 63, 16. *** 2. Reg. 22, 20. conf. Apoc. 14, 13.] *Contra (a) Bell. l. 1. de S. beat. c. 18. §. accedit. (b) eund. c. 20. resp. ad 6ium. (c) Beccan. man. l. 1. c. 7. q. 4. n. 25. (d) eund. n. 19. 20.*

LXVIII.

Speculum Gregorianum plerorumq; retrò Patrum hypothesis de intermedio refrigerii loco repugnans ad stabiliendam hagiодuliam incepte inventum est (a), cùm per matutinam cognitionem (qvæ dicitur Hippónensi Præsuli) effectus à causâ, cui eminenter inest, non distingvatur *, nec egressio animarum è cœlis, qvod non tam loci, qvam statu nomen est, concedi debet ** (b), neq; celeritas animarum, neq; Angelica internuncia (c) ad omnimodam tot precum & votorum, qvibus Sancti fatigantur, notitiam sufficiunt ***. [* arg. Apoc. 6, 10. 11. ** Luc. 16, 26, 31. *** Apoc. 14, 13.] *Contra (a) pastoral. epist. Episcopi Tornac. p. 11. (b) Greg. de Valent. tom. 4. in Thom. diff. II. q. 1. punti, 2. (c) Comit. diff. sel. pag. 7.*

LXIX.

LXIX.

Canonizatio Sanctorum, prout hodie instituitur, planè aliena à relatione nominum in sacra diptycha, quæ à priscis facta esse legitur (a), est ipsissima gentilium *αποθέωσις* (b), nisi quod in epta quorundam modestia divisorum nomine de iis uti nolit (c), quibus alia divinitatis epitheta non negantur * (d), quicquid dignitate, officiis ac provinciis ut quondam majorum ac minorum gentium Dii passim distingvuntur (e), & post receptam semel Platonitam hanc Philosophiam, singuli singulis mutato saltem nomine & Symbolo substituuntur **. [* Jer. 16, 20. ** c. 2, 28.] *Contra* (a) *Casal. de ritib. vesc. Christ. c. 76.* (b) *Bell. l. c. cap. 7.* (c) *cund. init. recogn. lib. de V. D.* (d) *P. Jov. hist. l. 24.* qui eos **DEOS TUTELARES** vocat. (e) *Cosser. enchir. controv. p. 671.*

LXX.

Periade ut Symbolorum & nominum multitudo apud ethnicos plures Deos peperit, ita apud Pontificios sancti coelites variis cognominibus à locis, fabulis & eventibus petitis multiplicantur, ut perinde jam S. Maria dolorosa, Hallensis, Lauretana, Montis acuti, Montis serrati, de spasmo, de febribus, de rosario &c. in varias formas se effundat, ut olim Diana Trivia, Lucina, Proserpina &c. ut una altera potentior, & ad certos eventus benignior esse, vulgo credatur. [Jer. 11, 13.] *Contra Fr. Ludov. Bonam defens. B. V. cap. 17. §. 2. conf. Cosser. enchir. controv. p. 672.* & Riber. in *Off. 2. n. 66. p. 58.*

LXXI.

Iejuriosus foret Sanctorū cultus in plerosq; beatos, praesertim V. T. Patres *, qui à Pontificiis vulgo negliguntur †, nec citra ingentem absurditatem iis, quos infallibilis Scripturarum auctoritas approbavit **, praefertur eorum sanctitas, quibus de se ipsis nunquam constitit, an fuerint in statu gratia, idque iudicio Pontificis (a) nec de se ipso certi, quod ex dubio discursu Propheticum esse (b), in his praesertim facti quæstionibus, fungis persuaserint ***. [* Ps. 116, 15. ** Deut. 34, 10. Rom. 4, 20. 21. 22. *** c. 3, 4. † Tertull. apol. c. 13. cùm alii alios colitis, utique quos non colitis, offenditis.] *Contra* (a) *Bell. l. c. cap. 8. 9.* (b) *Steplet. relect. pr. fid. controv. 4. q. 2.*

LXXH.

Sapius in Sanctis suis Pontificiis, eorumq; integras nationes falli, ut damnati pro martyribus, excommunicati pro fidelibus, hæretici pro catholicis publicè invocentur, negare nequit (a), qui suspectam apud ipsos adversarios legendarum fidem, qui certamina de Raimundo Lullo †, pugnas schismatis Papalis ††, & martyrologii Gallicani †††, & peculiarem eujuscunq; ecclesiæ devotionem †††† probè consideraverit, ut & cultum Georgii, Christophori, & undecies mille virginum, aliorumq; quos tamen unquam in rerum naturâ extitisse, certò docere nequeunt (b). [† vid. Dorsch. part. I. diss. ad Ex. p. 85. seqq. †† exempl. Catharinæ Senensis & Petri Luxemb. v. ap. Claud. defense de la reform. cap. 7. p. 166. ††† exempl. de Fausto Rejensi & Prudentio Trecasino v. ap. Cellor. I. 2. hist. Gotsch. c. 4. §. unico. & I. 3. c. 9. p. 183. †††† vid. M. Ant. de Dom. I. 7. de Rep. Eccl. c. 5. n. 59.] *Contra (a) Casal. de ritib. vet. Christ. cap. 71. (b) Bell. I. c. cap. 20. resp. ad 8vum.*

LXXIII.

Quæ animabus beatis non convenit, multò minus exanimis corporibus, eorumve particulis, jam in cineres & vermes quan-
doq; redactis (a), vestibus item aut sepulchris, aut vivorum quoniam instrumentis, aliisve quisqviliis ligno & lapide vilioribus, exhibenda est affectu religioso ac sacro osculo (b) de geniculis adora-
tio, sive ea secundum se apprehendantur, sive cogitatione cum eo,
cujus sunt, coconjungantur (c), nec ab illis, cœu spiritualibus armis
(d), efficax auxilium sperari potest (e), quod in Papatu fieri frustra
dissimulatur (f). [arg. neg. ex 2. Reg. 13, 21. Act. 19, 12.] *Contra (a)*
Vasq. in 3. Thom. diss. 112. c. 8. p. 885. seq. (b) Bell. I. 2. de reliq. S.
c. 2. §. ult. (c) Vasq. I. c. diss. 113. cap. 2. p. 887. (d) Annal. Japonens.
ap. Dall. de Ob. C. R. p. 177. (e) formulam juramenti c. 35. VI. c. 5.
(f) Bell. I. c.

LXXIV.

Detectio, dissectioq; corporum, & apophoretorum inde di-
stributio, ex quacunq; licet in defunctos pietate orta, plus igno-
minie quam honoris habet (a), periode ac sordida ista nundina-
tio ab Imperatoribus quondam prohibita †, quem Egyptiacæ su-
per-

perstitionis morem satis maturè in Ecclesiam inveniunt, merito
Antonius in suo (b), uti Deus opt. max. in Mosis, corpore clam con-
dendo caverre voluisse credi poterat. [Deut. 34, 6. Act. 8, 2. + 1. 3. C.
de SS. Eccles.] *Contra (a) Bar. an. 764. n. unico.* (b) eund. anno
358. n. 23.

LXXV.

Incertæ ac falsæ sunt pleræq; apud Pontificios reliquiæ (a),
& interdum satis absurdæ †, multis etiam bis quaterve & plures
non sine impudentiâ multiplicatis ††, quas nihilominus bonâ fide
adorari debere, et si non liqueat certò, quæ vera sint, plane bruta-
tum paradoxum est (b); quarum mendacia satis etiam arguit præ-
postera inventio, dum pretiosissimum quodq; καιμηλιον, antiqvis
omnibus quād diutissimè ignotum jacuit (c), ut posteriorum se-
culorum enthusiasmo fabulosis predigiis, & nocturnorū spirituū
ad sui honorem καιμηλια* (d), ipsiusq; dæmonis sat digno testi-
monio ** (e) inflatus, hanc impietatis partem degeneri Christia-
nismo adderet. [* Rom. 12, 7. Phil. 3, 15. 16. 1. Joh. 4, 1. ** Joh. 8, 44.
† sic Scutum Michaelis Archangeli, de quo vid. Dall. de ob. C. R. p. 683.
†† exempl. contentionis de corpore S. Lukæ Bosniensi & Patavino vid.
ap. Hotting part. 4. hist. eccl. p. 107.] *Contra (a) Bell. l. c. cap. 4. §.
ad scutum. (b) Ferrand. disq. reliq. l. 2. c. 1. (c) Joh. Baptiſt. Lau-
rum de annulo pronubō Marie p. 17. seqq. (d) Baron. an. 415. n. 7.
seqq. (e) Tanner. part. 2. anat. A. C. dem. 9. §. 133. Si nobis non
credimus, credamus saltem diabolo & angelis ejus. confer. alia
ap. Hunn. Pell. Ov. §. 736.*

LXXVI.

Non potuit Vigilantius sui temporis Christianis objicere,
quod nos in Pontificiis damnamus, nec ejus placita ad nostras hy-
potheses pertinent (a), nisi Hieronymus ut immodestus †, ita
etiam mendax fuit; nec scorpiales Tertullianæ adversarii, nec
Eustathiani (b) ob impugnatum reliquiarum cultum, sed illi ob
damnata martyria, hi ob improbatos publicos convertit refutati
sunt; quæ autem de Judæorum ingenio alibi addit iratus Pater ††,
satis redarguunt imprudentē de Maccabæa muliere, quod reliquias
adoraverit, narrationem (c). [† judicium de eo Erasmi in arg. lib.
cont. Vigil. †† Hier. ep. ad Ripar. tom. 2. op.] *Contra (a) Bell. l. 4.*

de nos. Ecel. e. 9. n. 13. (b) Vsq. in 3. Thom. q. 25. diff. 11. c. 1. (c)
Nazianz. orat. 32. tom. 4. op.

LXXVII.

Objectum religiosæ adorationis semper eandem ultimato terminat, ac proinde nullam scheticam aut relativam adoratio- nem admittimus (a), aut qvæ mediante imagine vicariâ exhibetur (b), nec honor, qvi prototypo debetur, ad ea, qvæ secundum imagi- nationem ei conjuncta sunt, eodem venerationis motu (c) saltem impropriè & per accidens (d), vel ratione signi exterioris (e) re- ferri debet, nec qvicquam hoc facit Aristotelica de comparatione imaginis & phantasie speculatio (f). [Lev. 26, 1. Deut. 4, 15. 16.] *Contra (a)* Jerem. Patr. in abt. Conſt. resp. 1. pag. 128. (b) *Concil. Trid. ieff. 25.* (c) *Vsq. in 3. Thom. q. 25. diff. 108. c. 3.* (d) *Tanner. tom. 3. Tb. Schol. diff. 5. q. 2. dub. 2. n. 166.* (e) *eund. n. 158.* (f) *Thom. part. 3. sum. q. 27. art. 3.*

LXXVIII.

Imago qvidem honoris, qvi in ornatu & positu versatur, nec non contumelie in exemplar devolvenda capax dici potest, non autem venerationis (a), unde liber de passione imaginis Christi, qvi M. Athanasii nomen neqicquam mentitur, nil prodest imaginum patronis (b), cum virulentam ejusmodi audaciam non tan- tum divinitus notari*, sed & in foro politico (qvatenuit ita in Prin- cipis imaginem peccatur) puniri justum sit †, qvod tamen suppli- cationes Augustalibus statuis ** (c), vel externam salutationem, judice ipso Carolo M. ††, non potest decernere. [* arg. Dan. 5, 23. ** cap. 3, 18. † vid. histor. ap. Theodoret. l. 5. c. 19. †† Car. M. lib. 2. de imagin. c. 5. conf. l. si qvando 2. C. de stat. & imag.] *Contra (a)* Bell. l. 2. de imag. Sanct. c. 12. arg. 7. (b) *eund. §. miracula.* (c) *Plin. lib. 10. ep. 97.*

LXXIX.

Intempestiva est & noxia plebi Pontificiæ liberalitas, qvæ devotionem ejus magnifico templorum atq; imaginum ornatu excitare vult (a), illisq; donaria & tabulas votivas appendit, cereos ac thura accendit (b), ut opus spiritualis misericordiæ exerceat (c), qvæq;

qvæq; pictis membranulis, Eucharistia in cunctis, agnis Dei, aurea
rosa, & id genus aliis consecratis donis simplices animos fascinare
solet (d). [Ez. 43, 16. Rom. 16, 18.] *Contra* (a) *Fr. Lud. Bonam def.*
B. V. c. 16. §. 1. (b) *Vasq. in 3. Thom. q. 25. disp. 98. c. 3. n. 13.* (d) *no-*
tam Pontificum Rom. & Jesuitarum praxi-

LXXX.

Dedicaciones ad consecrationes imaginaum ac rerum inani-
matarum idololatriæ sunt, & ethnicas influentias, occultamq; ve-
Numinis ac virtutis divinae in illis præsentiam impie stabiliunt (a),
dumq; una miraculis celebrior, & ad spirituales effectus efficacior
habetur, qvam altera (b), & auxilium inde minis extorqvetur (c),
magis in ipsis, qvam earum prototypis vulgo collocatar fiducia;
qvæ Papatus praxis omnia tria reqvista, qvæ caveri vult Bellar-
minus, evertit (d), & malâ fide à purpuratis Patribus dissimulatur
*(e). [Ez. 44, 17. c. 57, 5. Dan. 5, 2, 1.] *Contra* (a) *formul. consecr.* Ut
sit *hac imago demonum sancta expulsio* &c. (b) *Bell. l. 1. de imag.*
c. 18. (c) exempla ap. Antonin. part. 2. tit. 14. c. 2. sect. 3. & in biss.
*Lombard. cap. 126. (d) *Bell. l. c. cap. 12. init.* (e) *Concil. Trid. sess.*
*25. de invocat.***

LXXXI.

Vera fuit apud gentiles idololatria, et si illi pari excusatione
sunt, qvam hodie Pontificii utuntur, qvòd non absolutam, sed
relativam adorationem imaginib; suis tribuerent, ut Deorum
anathematis, simulaebris & symbolis (a), nec adeò peponem pro
corde gesserunt Judæi moscholatæ, ut idola sua potius ipsam
Jehovam, qvam Jehovæ sacra esse voluerint * (b), quanquam
dari homines tam portentose stupidos, etiam inter plebem Chri-
stianam, non oporteat negare ** (c). [* Ex. 32, 4. 5, 1. Reg. 12, 28.
conf. R. Maim. Mor. Neb. part. 1. c. 36. ** Ez. 44, 19. conf. Polyd. Virg.
l. 6. de rer. invent. cap. 18.] *Contra* (a) *Monita salut. vind. app. p.*
*38. (b) *Bell. l. c. cap. 13. §. 3. mend.* (c) *Sander. de imag. in prole-*
*gom. Bona pag. 3.**

LXXXII.

Turpior ejusmodi ethnicae amentiae imitatio est religiosa
adoratio, qvæ ratione internæ submissionis & affectus ad imagi-
nem

nem juxta propriam excellentiam terminatur, non adorato directe & formaliter exemplari (a), et si mitius, quā latrīz nomen fortius (b), aut quā formaliter ad utrumq; uno eodemq; animi interno affectu dirigitur, ut terminus ad æquatus unius ejusdemq; numero cultus tam ex imagine, quā prototypod directe apprehensis intolerabili compositione constituatur (c), in quā identitate cultus absurdum est ιηρησΦύγετος ad diversitatē modi (d). [Deut. 5, 8. 9. Ps. 97, 7. Ezech. 8, 3. 4.] *Contra (a) Tanner. l. c. dub. 7. assert. 2. Usquegentiam: Salve sancta facies Ec. (b) Tan. assert. 3. (cd) eund. dub. 6. assert. 2. 3. 4.*

LXXXIII,

Longè alia ratio est typici intuitus in æneum serpentem, & adorationis imaginū, nec ille, et si omnium oculis recte expositus (a), hoc religioso cultu à vulnerata turbā honoratus est * (b), cui cūm postea suffitius fieret, laudabili zelo ab Ezechia destructus est ** (c), quānquam veneratio illa non major erat, quām imaginibus à Pontificiis exhibetur † (d), ut adeò bonos istos inquisitores, quos ectypie ejus aspectum ad sanationem infantilium lumborum populo prohibuisse Mediolani relatum accepimus, hīc non oportuerit rigidiores esse, quām in aliis idolis suis, publicè quā proponendis quā tolerandis, esse solent. [* Num. 21, 8. 9. ** 2. Reg. 18, 4. † teste Vasq. in 3. Thom. disp. 104. c. 5. n. 24. 25.] *Contra (a) Bez. colloq. Mompelg. p. 395. (b) Bell. l. 2. de im. Sanct. c. 12. init. (c) Gregor. II. epist. ad Leon. in anteact. Concil. VII. (d) Bellarm. l. c. cap. 17.*

LXXXIV,

Imaginum adoratio à Simonianis †, & Gnosticis †† in Ecclesiam derivata est, quippe quas illa antiquitū ob ethnoicismi odium ferè nullas habuit ††† (a), nec magis in tabulis, quām parietibus Elibertina Synodus toleravit (b), ut fruſtra sint, qui lacerationem veli Anabathensis suspecte fidei postulant (c), aut ex ærabīm templorum Constantini (d) ac iyy Christianismo à Ju-dæis objecta contrarium elicere conantur (e). [† vid. Euseb. l. 2. hist. eccl. c. 13. Gr. ††. Iren. 1, 1. adv. hær. c. 24. ††† vid. ipse Ferd. Men-doza

deza ad c. 38. Elib. tom. i. Concil. edit. Labb. p. 1231, seqq.] **Contra (a)**
Bellar. l. c. cap. 9. §. 2dō prob. (b) eund. §. alii ergo. (c) ib. §. ad
stum. (d) ib. §. Sozomenus. (e) ib. cap. 6. §. Nicol. Sand.

LXXXV.

Sicut iconomachi veteres ab omni idololatriæ specie vix
videntur absoluvi posse, ita non satis liquet, an concilii Niceni II.
Patres, quod revera universale non fuit (a), tam foedam decreve-
rint, cui nulla in ecclesiâ Romanâ accessio facta sit (b), quorum
tamen gestorum Carolum M. ejusq; Episcopos ita ignaros fuisse,
ut alienam mentem illis affinxerint, temere assertur (b), Impera-
toris autē Capitulare suppositiū esse (c), & deereta Francofurtē-
sia ab antiquis Scriptorib⁹ aliunde deceptis falsa narrari (d), frigida
malæ causæ cavillatio est, s̄t vid. infrā. t̄t conf. Bell. l. c. cap. 22.]
Contra (a) Bell. ib. cap. 12. §. post annum. (b) eund. c. 14. §. neg. ob-
flatur. (c) eund. c. 15. (d) Sinnich. Goliath. profl. cap. 52. p. 442.

[†Bellarmine quidē l. 2. de imag. Sanct. c. 14, urget contra Magdebur-
genes definitionē concilii Constantinopol. iconomachici pro
invocatione Sanctorū, q̄ā etiam anathema pronuntiatur ei,
q̄bi Mariam non omni in visibili creaturā majorem esse credat, qui
intercessiones ejus non postulaverit; sed notat Rivetus tom. 3. op.
p. 669. Epiphanium diaconum asserere, quod Patres postea hunc
articulum deleverint. Hespinianus autem de Templis p. 231.
eos canones planè spurious aut saltē corruptos esse autumata.
Certè Constantinum Copronymum reliquiarum & Sanctorum
cultum pariter cum imaginum adoratione rejecisse, testatur
ejus constitutio, q̄a sub nomine Caballini extat ad calcem
Codicis Justiniane. De Sanctis idem probat ex Zonarā Hottin-
gerus tom. 1. hist. eccl. p. 540. Svidas etiam pro ingenti suo er-
ga hunc Constantinum odio invisa q̄aet; dicturus, rejectos ab
ipso cum reliquiis ipos Sanctos queritur, præsertim Beatam
Virginem, postqvā peperisser, non majoris qvā loculos auro
vacuos estimatām, ut legitur locus ad finem historiæ Nice-
phori adscriptus. Adducit etiam Hespinianus p. 115, concili-
um Nicenum II. pro assertione cultūs reliquiarum contra icono-
machos. Unde concluditur, pariter ab his oppugnatū
fuisse, quod ab illis pariter fuit vindicatum. *An autem ulte-
rius processerit (Constant.), non liquet, inquit Hofmannus in le-
xico historico-geogr. nuper edito. De anima. orat. 1. de imag.
parum venerationem probat ab exemplo adorandi Codicis*

B

Evan.

Evangelici, panis Eucharistici, crucis & vasorum sacrorum, quod argumentum planè alienum fuit, nisi iconomachi horum adorationem probarunt. De Eucharistiâ non omnino nullam suspicionem movent verba, quæ ex illorum concilio Constantinop. adducit Hospi. p. 157. propterea substantiam panis apponi jussam esse, ne scil. humanâ effigie figurâ idololatria induceretur; quasi in figurâ humanâ idoli natura confisteret. De cruce apertius indicium est in epist. Mich. Balbi ad Ludov. Imp. in Syn. Paris. ut laudatur à Dali de imag. p. 493, cùm queatur, honorificas & vivificas crucis ab idololatria ablatas esse, eorumq. loco propositas imagines. In occidente etiam Carolus M. argumentum à veneratione Crucis petitum non nisi ob dispartitatem refellit, antecedens non negat, potius multis Crucem extollit l. 2. de imag. c. 28. nec minus lib. 3. c. 24, reliquiarum venerationem concedit.]

LXXXVI.

Quanquam idolum temerè definitur, quod archetypum suum verâ imitatione non referat (a), tamen imagines Christi & Sanctorum illam idoli definitionem facile subibunt, etiam ipsum quod dicitur sudarium Veronicæ, & decantatissimæ faciæ Edesenum donarium (b), cùm nec de pulchritudine Salvatoris nostri inter ipsos adversarios †, nec de facie ejus aut Apostolorum inter primævos Patres constet ††, Sanctos etiam Pontificii non nisi accidentariis notis distingvant, quas si detraxeris, facile Andreas idem erit qui Jacobus vel Petrus, facile etiam Veneris statua pro Mariâ Virgine adorabitur. [† vid. Dorsch. Pentad. p. 613. †† August. lib. 3. de Trinit. cap. 4-5.] Contra (a) Bellarm. l. 2. de reliq. sanct. cap. 5. §. deinde. (b) Baron. an. D. 31. n. 61.

LXXXVII.

Otiosa est & futile subtilitas, magis protuberantis, quam depresso formæ imagines prohibitas esse credere (a), aut rejectis sculptis & integris, pictas tantum & umbilicum tenus factas colore (b), ac ternis metancœis venerari (c), in quibus tabulis maiorem quam in signis modestiam ex naturâ rei nullam agnoscimus (d). [Lev. 26, 1. Ezech. 8, 10, 12.] Contra (a) R. Maim. de idolol. c. 3. §. 12. 13. (b) Critopul. conf. Eccl. orient. c. 15. p. 125. (c) Menol. Græc. tit. diatæξ. τῆς ἀγεωμέτρης. p. 1, 2, edit. Goar. (d) More mystery of godliness l. 10. c. 14. §. 17.

LXXXVIII.

LXXXVIII.

Etsi autem Græcorum iconolatriam & in eo damnamus, quod imaginem Christi hypostaticâ quâdam latrâ adorarint, quæ ad solum Christum pertineret, excluso Patre & Spiritu Sancto ^(a), non tamen putamus eos necessariò aut iisdem blasphemis involvi, quibus Eutyches, aut propter adumbratam solum carnis Christi formam Nestorianæ inventionis reos esse ^(b), ne- dum Santos in cœlis triumphantes ignominia affici, cùm inanimi materia exprimuntur ^(c). [* Joh. 14, 13. ** Apoc. 1, 13. *** Exod. 25, 18.] *Contra (a) Blasph. Syntagm. Alphab. lit. E. cap. 6. edit. Bevereggi. tom. 2. Synod. part. 2. p. 110. (b) Concil. Constantinop. iconomach. ap. Höff. de Templis p. 157. (c) id. ap. Höff. p. 158.*

LXXXIX.

Retentio etiam imaginum, quæ nil indecori aut anthropomorphic erroris continent, per se scandalum non præbet ^(a), sive illarum prototypa supersint, sive minus ^(b), etiam si nulla illis addita fuerit inscriptio ^(c), nec illa sacrarum historiarum & passionis Christi emblemata in nostris Ecclesiis, aut à Doctoribus symbolicè ita pictis, flexo genu ac detecto capite honorantur ^(d), aut prototypo præponuntur ^(e), sed usum potius idiotis mæmoneuticum & didacticum præbent ^(f), unde nihil temere in Carolstadiano certamine Lutherus egit ^(g), sed Francofurten- sium & Parisiensem moderationem contra Orientalium nimium utrinq; rigorem rectè secutus est. [* Dan. 7, 19. ** Apoc. 5, 8. *** Gal. 3, 10.] *Contra (a) Polan. Syntagm. Theol. l. 9. c. 21. p. 1132. (b) Blasph. l. c. (c) Henr. Morum l. c. (d) Wendel. Exerc. 136. p. 2083. 2087. (e) Gretz. tom. 1. de Cruce, præf. ad Lect. p. 8. (f) Hornium hist. eccl. p. 174. seq.*

XC.

Circa verba de sculptilibus è Catechismo omissa nullum sacrilegium Lutherus in iconolatriæ gratiam commisit ^(a), nec de divisione decalogi est quod anxiè disputemus, cùm neutra sententia orthodoxia oblit; est tamen præter alia Theologorum argumenta nobis in ipsâ quoq; duplii textûs accentuatione funda- mentum non contemnendum ^(b), ut contra Paraphrasæ Jona- thanis,

hanis, qvorundamq; Patrum autoritatem, qvi ab adversa parte
stant, omnes de imaginibus præceptum sub generali effato de Diis
alienis prohibitis continuae credamus **. [* argum. Rom. 13, 9. **
Deut. 5, 7. 8. 9. 21.] *Contra (a) Rivet. tom. 1. op. in expl. decal. p.
1227. (b) Buxtorff. differe. de decal. ib. 64. seq.*

XCI.

Figura crucis non recte ad imagines Christi referuntur (a),
& qualis hodie vulgo effingitur, forte verum dominica passionis
stipitem non satis recte imitatur (b), licet autem cum habitudine
ad Christum ut prototypum concipiatur, tamen nec latrâ (c), nec
qvocunq; alio analogico & reductivo cultu vel in vocanda vel ado-
randa est (d), in qvâ salutis spes & auxilium collocetur (e), cum nec
ipsa authenticâ, in qvâ Dominus peperit, pro instrumentalib; libe-
rationis nostrâ caulâ (f) honorari possit. [argum. 2. Reg. 18, 4.
Gal. 3, 11.] *Contra (a) Gretf. tom. 1. de Cruce lib. 1. cap. 59. p. 200.
(b) Bellarm. l. 2. de imag. cap. 30. §. ad 4rum. (c) Thom. part. 3.
sum. q. 25. art. 4. § Gretf. l. c. cap. 57. (d) Bellarm. l. c. cap. 25. §.
ult. (e) hymnum parascives: O crux ave spes unica Ec. (f) Bell.
cap. 27. arg. 1.*

XCII.

Primitiva Ecclesia non magis staurolatris, qvam a sinaria
fuit (a), admittentibus interim utriusq; criminis societatem Pon-
tificiis † (b), & frequentes illæ crucis compellationes, qvæ apud
Patres deinceps occurunt, de passione ac merito Christi rectius;
qvam de inasimi isthôc ligno, explicantur (c), qvod nec ab Hele-
nâ inveniri, ac per orbem distribui (d), nec deuò in Calvariâ ab
Heraclio erigipotuit (e), si vera ejus in cœlum assumptio est ††,
cujus ectypa ut nec in labaro Constantini (f), nec in Imperatoriis
numismatibus (g), ad venerationem fuere proposita, ita in primâ
Christianismi ætate nulla deprehenduntur, unde & Thomæ in
India effossæ cruci recentiores natales merito adscribimus (h).
[† teste Vasq. in 3. Thom. q. 25. disp. iii. c. 6. n. 22. †† qvam statuit Chry-
sostomus homil. 77. in Matth. tom. 3. Lat. p. 820.] *Contra (a) Bell.
l. c. cap. 11. §. Tertull. (b) Gretf. l. c. cap. 59. (c) eund. cap. 55. (d)
Bzov. bistor. eccl. an. 326. num. 6. 7. (e) eund. an. 628. n. 1. (f)
Vasq.*

Vasq. l. c. cap. 4. p. 876. (g) Gretf. tom. 3. l. 1. c. 3. p. 1794. (b) Catech. de vet. Christi. rit. cap. 2.

XCIII.

Vecordis ingenii homines sunt, qvibus solum phantasie propositum ex rebus utensilibus sacras imagines format, ut sepulchrum, praesep, clavi ad imitationem aut representationem reliquiarum (ut vocantur) Christi fabricata, aut spinæ in hunc usum delecta, objecta religiosi cultus fieri possint. [Ez. 44, 15. Jer. 2, 27.] Contra Gretser. tom. 1. de cruce cap. 59. p. 200. nec non Bellarm. l. c. cap. 30. §. ad quatum.

XCIV.

Omnès omnino res mundi, tunc vivas tunc inanimes, & sic vel modulum straminis, cum Deo, cœu imaginem vel opus ejus cogitatione junctas, ex naturâ rei adorabiles pronunciare, ipsissima est Ægypti demeūtia (a), in crocodilo, porro, cepe, &c. aternas ideas adorantis †, qvam horrendam superstitionem, à nostris & qvè ac à Calvinianis hypothesis alienissimam (b), in Papatu vero (teste experientiâ) sat profundè radicatam, socius religionis refutaturus, subtilius qvidem, nec ipse tamen satis dextrè loquitur (c). [Ezech. 10, 7. 8. Rom. 1, 25.] Contra (a) Vasq. l. c. disp. 110. c. 2. (b) Wendel. Exerc. 115. p. 1871. (c) Tanner. tom. 3. Th. Schol. disp. 51. quæst. 2. dub. 7. num. 217. seq.

XCV.

In objecto adorationis religiosæ etiam ille peccat, qui oculum & subtiliorem amplectitur idolatriam, qualis sœpe solet esse divitiarum vel divinationis studium, aut nimius erga liberos, patronos, aut quidvis aliud, amor, reverentia, aut fiducia, licet illa non fuerint appreciativè summa (a), qvam idolatriam, ob negationem actus reflexi, metaphoricam dicendam esse negamus (b). [Eph. 5, 5. Phil. 3, 19. Ez. 31, 10. conf. Luth. Catech. Maj. p. 404, seq.] Contra (a) Melch. Can. part. 3. relect. de pœnit. p. 843. (b) Voss. tib. 1. de idolol. c. 3. fin.

XCVI.

Objecti illius, qvod religiosè adoram, non puduit veteres Christianos (a), nec dissimulare illud omnino, sed externâ quoq; revè-

rentia profiteri nos oportet*, idq; gestu morib; eujusq; ecclesie conuenienti (a), nec quisquam ejusmodi ritum, vel sponte, vel metu cogente absq; ēteq; uyiles crimen imitabitur, qvo honorem illicitum idolo præstisſe videatur ** (c), Naamanis facto in æde Rimmonis talem animi levitatem non excusante *** (d); quod tamen de iis dictum nolamus, qvi cum heterodoxis forte preces conjungunt, ubi talis suspicio non est. [* Marc. 8, 38. ** 1. Theſſ. 5, 22, 23. *** 2. Reg. 5, 18.] *Contra (a) Casal. l.c. (b) Voet. tom. 3. disp. sel. p. 186. (c) Maim. de עבורה כ' c. 3. §. 8. it. Jesuitas Sinenſ. Apostolos, notatos à Montalt, ep. 5. prov. p. 65. (d) Adr. VI. in 4. sent. de bapt. q. 1. art. 1.*

XCVII.

Objetum adorationis religiosæ tam affirmativè qvām negati-
vè ex S. Scripturā satis clare & apertè colligitur (a), à qvā divinā
legis literā ne ob bonam qvidem intentionem licet recedere * (b),
nec ejus distincta explicatio inutilis curiositas extra verbum re-
velatum, aut iniquus zelus vocari debet (c), sed pium potius scri-
pturæ præstium obsequium **, qvæ negligentiam & oscitantem
Samaritanismum in hoc præsertim fidei capite omnem prohibet,
ne sub specie indifferantium terminorum Christianismus ipse ab-
juretur ***. [*Deut. 28, 14. ** Eph. 5, 15. 17. *** 2. Joh. 9.] *Contra (a)*
Remonstr. Apolog. fol. 51. b. (b) Pistor. Hodeg. c. 7. p. 289. (c) Grot.
annot. in consult. Cassand. p. 14. 148.

XCVIII.

Enarrata ista panis Eucharistici, sanctorum, imaginumq;
adoratio ēudiaὶ Θλητοὶ Muhammedanis †, judæis †† ac paganis †††
redit Christianismū*, ut qvæ primis temporib; Christiani ethni-
cis objecerant, ab iis postea tristi exemplo resorserint degeneres
filii (a), dūmodo pristinā atheismi notā contrario majoribus facto
apud illos elidant (b); & jam impudenter de consensu gentiū sibi
in hoc argumento contra nos gratulantur, qvi spretæ ejusmodi
venerationis ab infideli Rege (si tamen Cosrois donum sibi con-
stat) libenter patimur nos accusari **. [* Deut. 4, 6. 16. Matth. 18, 7.
1. Pet. 1, 12. ** Eph. 4, 17. † vid. Hotting. tom. 6. hist. eccl. p. 96. seqq. †† dall.
de

de. ob. C. R. l. 1. c. 16. ttt eund. de Cult. Lat. p. 896, seqq.] *Contra (a)*
Bell. l. 1. de. SS. b. cap. 13. arg. 6. (b) Trigaut. de exped. Sin. l. 58
6. 4. p. 554. (c) Baron. an. 593. n. 3.

XCIX.

Christus adventu suo non ita absolutâ potentâ idololatriam
destruere voluit, ut postea nullâ ratione cacodæmō eam restaurare
posset, nec enim illa unqvā ē mundo periit, sive à crassâ & ex-
terna illâ Judæi & Muhammedani immunes sint, sive minus, nec
adeo absurdum est (si qvidem ita volunt adversarii) eam in Papatu
in augustiorem statum redactam esse, qvā unqvā fuit in paga-
nismo, cùm in extremis diebus impietatis incrementa & effica-
ciam erroris ipse Salvator prædixerit. [2. Tess. 2, 3. 4, 17. Apoc. 13, 14. 12, 15.] *Contra d' Astroy armam. August. p. 339.*

C.

Etsi omnia sperare jubet charitas, & nos memores misericordiæ divinae neminem temere condemnamus, ecclesiam quo-
que Christo in moribundis semper aliquā fuisse, constanter agno-
scimus, vehementer tamen timemus, ne multorum æternæ saluti
obstet freqvens in supremo vita momento ad B. Virginem, alios-
que Sanctos refugium (a), & imperata à Pontificiis sacrificiulis
multiplex idololatria (b), quæ cùm objectum formale nullum ha-
beat, facile in ipsos dæmones terminatur *; qvare periculissi-
mam hanc communionem, qvicunq; animæ sue prodigus non
est, sedulò cavebit (c). [1. Cor. 6, 9. Apoc. 14, 9; 10. * 1. Cor. 10, 19. 20.]
Contra (a) testim. diab. & Alfonso, Fernandez ap. Rivet. tom. 3.
*p. 714. b. (b) Ceremoniale Rom. de Euchar. & Visit. agrot. (c) Pacis
ficiatores, Masenium, Volusium &c.*

Τεκνα φυλάξατε ἑαυτὲς διὸ τὸ οἰδάλων!
Αμήν! 1. Joh. 5, 21.

ERRATA.

Th. V. lin. 5. inrerpete	leg. interprete,
Th. VI. lin. 8. Photiniancm	leg. Photinianam,
Th. VIII. lin. 3. arroganticæ	leg. arrogantiz.
Th. XVII. lin. 4. dividæ	leg. divinæ.
Th. XIX. lin. 6. procudasur	leg. procudatur.
Th. XXXV. lin. 7. ad unitis	leg. ab unitis.
Th. LV. lin. 5. animos	leg. animas.
Th. LXII. lin. 10. post.	leg. past.
Th. LXIV. lin. 7. ex esse	leg. ex affe.
Th. LXIX. lin. 7. Platonitam	leg. Platonicam.

*Si qua occurrunt alia, illorum veniam nobis
a B. L. pollicemur.*

Vasq. l. c. cap. 4. p. 876. (g) Gretf. tom. 3. l. 1.
Sal. de vet. Chrift. rit. cap. 2.

XCIII.

Vecordis ingenii homines sunt, qvibus positiū ex rebus utensilibus sacras imāgines chrum, præsepe, clavi ad imitationem aut reū qviorum (ut vocantur) Christi fabricata, aū delecta, objecta religiosi cultū fieri possint. *Contra Greif. tom. 1. de cruce cap. 59. p. 2. l. c. cap. 30. §. ad quām.*

XCIV.

Omnēs omnino res mundi, tūm vivas vel modulum straminis, cum Deo, cēu imāginatione junctas, ex naturā rei adorabiles inā est Ægypti dementia (a), in crocodilo, ponas ideas adorantis †, qvam horrendam super æqvē ac à Calvinianis hypothesis alienissimā verō (teste experientiā) sat profundē radicata refutaturus, subtilius qvidem, nec ipse tamen (c). [Ezech. 20, 7. 8. Rom. 1, 25.] *Contra (a) D. (b) Wendel. Exerc. 115. p. 187. (c) Tanner. tom. quaest. 2. dub. 7. num. 217. seq.*

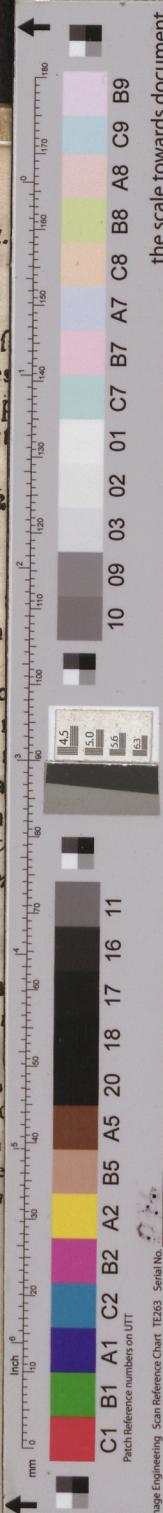
XCV.

In objecto adorationis religiosæ etiam cultam & subtiliorem amplectitur idolatria, esse divitiarum vel divinationis studium, aut patronos, aut qvidvis aliud, amor, reverentia, non fuerint appreciativē summa (a), qvam imitationem actis reflexi, metaphoricam dicenda [Eph. 5, 1. Phil. 3, 19. Es. 31, 1. 3. conf. Luth. Cate. Contra (a) Melch. Can. part. 3. select. de pānib. 1. de idolol. c. 3. fin.

XCVI.

Objecti illius, qvod religiosè adoram 9, non stianos (a), nec dissimulare illud omnino, sed

E 3

the scale towards document

b) Cdo

e pro.
sepul-
n reli-
usum
2,27.]
larm.

& sic
s ejus
plissia
æter-
ostris
spatu
gionis
qvitur
o. c. 2.
disp. 5.

vi ocs
solet
eros,
et illa
nega-
is (b).
seq.]
Voss.

Chri-
revē-
ren-